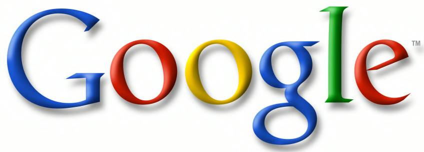

Google

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY.

QUAESTIONES
DE
SCHOLIORUM DEMOSTHENICORUM FONTIBUS.

PARS PRIOR.

DE HARPOCRATIONE ET AELIO DIONYSIO PAUSANIAQUE ATTICISTIS.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB

AMPLISSIMO PHILOSOPHORUM ORDINE

IN

ACADEMIA FRIDERICIANA HALENSI
CUM VITEBERGENSI CONSOCIATA

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

(Heinrich Eduard)

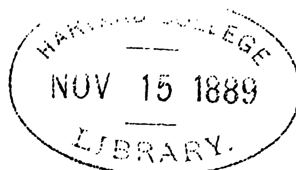
AEMILIUS WANGRIN

BRANDENBURGENSIS.

HALIS SAXONUM,

TYPIS PLOETZIANIS (R. NIERSCHMANN).

MDCCCLXXXIII.

HARVARD COLLEGE
NOV 15 1889
LIBRARY.

§ 1.

Scholia Demosthenica quanti sint momenti et auctoritatis, nemo adhuc inquisivit, quamquam ante hos triginta annos a Dindorfio in editione Oxoniensi optime congesta et edita sunt.[1]) Ad quae etiam accesserunt scholia, quae nuper ex codice Patmiensi a Sakkelione edita sunt (Bulletin de corresp. hellén. 1. Jahrgang 1877, 1. Heft, pag. 1—16 et 3. Heft, pag. 137—155). Egerunt de iis Riemannus (Bulletin, April- u. Maiheft 1877, pag. 177—194) et Blassius (Bursians Jahresberichte 1878, pag. 117—132). Quae adhuc viri docti de scholiis illis dixerunt, obiter judicata sunt; quare plurimum nostra interesse debet scire, quid de iis judicandum sit; neque vero id statuere poterimus, priusquam indagaverimus, quibus e fontibus fluxerint.

Atque in illa quidem si inquirimus, permulta scholia auctoribus suis sine magno negotio et satis certo restitui possunt. De aliis autem quaestio impeditissima est. Scholia permultum ex Suida interpolata esse, praesertim quae in codice B et in editione Parisina P continentur, iam pridem a viris doctis observatum est (cf. schol. Dem. t. VIII, p. 178 adnot. Dindorfii); haec igitur Dindorfius in collectione sua

---

[1]) Edidit scholia primus Aldus a. 1503 et 1527, hinc Jo. Hervagius cum Demasthene a. 1532, Gu. Morelius Paris. a 1570 partim ex conjectura partim ex libris Parisinis correcta. Hier. Wolfius Bas. a. 1572 adhibito Augustano I., St. Dobsonus ed. Dem. t. VI. Lond. 1828, Gu. Dindorfius ed. Oxon. t. VIII et IX a. 1851 collatis libris duobus Monacensibus, uno Florentino, decem Parisinis. Sola quae in Monacensibus (August I et Bavarico) leguntur scholia, a Reiskio iam, nec tamen satis accurate evulgata, utroque libro denuo collato edidit H. Sauppius in ed Turic. P. II p. 49—126. Equidem semper editionem Dindorfianam sequar.

aut plane omisit aut in adnotationibus commemoravit. Ad nostram autem quaestionem non pertinent. Reliqua i. e. genuina scholia Dindorfius hausit ex tredecim codicibus (A B C D E F G H L R S T Y);[1]) praeterea editionibus usus est duabus, Aldina V anni 1503 et Parisina P anni 1570, quarum illa tota, haec partim ex codicibus derivata est. Quibus libris manu scriptis quamquam in omnibus non eadem leguntur, tamen facere non possumus, quin statuamus omnia inter se cohaerere. Id enim confirmatur et eo quod scholia alia ad alia referuntur, et quod scholia singulorum codicum, quamquam non plane inter se congruunt, tamen magnam similitudinem habent. Sed nunc ea in libris horum scholiorum est condicio, ut ad unum auctorem referri omnino nequeant, nec quae primaria eorum forma fuerit, ad liquidum perduci possit.

Quaestionem igitur de scholiorum fontibus ab initio sic instituere decreveram, ut primo loco exponerem, a quo et quo tempore scholia conscripta esse viderentur, altero disputarem de commentatoribus Demosthenis, tertio de iis grammaticis rhetoribusque agerem, quorum praeter illos nomina in scholiis nostris commemorantur, quarto in lexica inquirerem et inde omnia, quoad ejus fieri posset, colligerem, quae certis auctoribus restitui possent. Quoniam autem tota quaestio modum, qui huic commentationi constitutus est, valde excederet, hoc loco extremum ceput, de quo agerem, elegi. Et ne id quidem omni ex parte hic absolvere potero. Sed cum scholiorum duo genera facile discerni possint (cf. Dind. praef. t. VIII, p. XI), quorum alterum rhetoricas orationum expositiones amplectitur, ulterum grammaticam interpretationem spectat, quod utrumque ex diversis fontibus haustum esse apparet, missa nunc facio omnia scholia rhetorica et disputabo tantum de glossarum, quae grammatici sunt argumenti, fontibus. Neque vero conabor demonstrare, ex quibus primis auctoribus singula scholia manaverint, cum plerumque certo

---

[1]) Qui de iis acuratius se informare vult, Dindorfii notitiam codicum in ed. Oxon. t. VIII p. I—XI inspiciat.

id effici non possit, sed quaeram, quos scholiasta ipse fontes adhibuisse videatur. Itque ita hodie quidem faciam, ut primum dicam de scholiis cum Harpocrationis glossis consentientibus, deinde de Aelii Dionysii Pausaniaeque atticistarum lexicis scholiorum fontibus. Quae in lexica inquirere satis habebo.

§ 2.

Primum igitur Harpocrationis lexicon cum scholiis nostris comparabimus, simul autem afferemus, si cetera lexica vel eadem vel alia praebent. Neque enim eo, quod scholion aliquod quodammodo cum Harpocratione convenit, prorsus efficitur Harpocrationem re vera fontem fuisse. Immo si postea demonstrabimus cetera scholia omnia vel maximam partem ad aliud lexicon referri posse, cujus auctor eundem fontem atque Harpocration aut cognatum secutus sit, quid verisimilius erit quam ex illo alio lexico ea scholia fluxisse, quae propter nimiam ab Harpocrationis verbis discrepantiam ei ita assignari non possunt, ut omnis dubitatio absit? Nam cum Harpocrationis copiae integrae nobis servatae sint, ea tantum scholia ex illis deprompta esse putabimus, quorum perspuicua cum iis convenientia primo obtutu cognoscitur.

Priusquam autem ad ipsum Harpocrationem conferendum accedam, breviter exponere mihi liceat, quid viri docti de cognatione inter Harpocrationem et Aelium Dionysium Pausaniamque atticistas intercedente judicaverint. Boysenus igitur (De Harpocrationis lexici fontibus quaestiones selectae, diss. Kil. 1876, p. 77—82) contendit eum atticistis usum esse, qua in re Carnuthius in Bursiani Jahresbericht f. d. klass. Altertum V, p. 129 sqq. videtur ei assensus esse, negat Stoientinus in recensione Boyseni libelli (Jahrbb. f. klass. Philol. 1879, p. 113 sqq.), qui ejus opinionem sat idoneis, ut mihi quidem videtur, causis impugnat potiusque de origine Harpocrationis et atticistarum communi cogitandum esse censet, i. e. de Pamphili lexico, quo Dionysium usum esse demonstravit Boysenus l. c. p. 72. Iam autem quaestio praeter omnem dubitationem constare mihi videtur, postquam Frey-

erus (Leipz. Stud. V, p. 257 sqq.) de Stoientini sententia denuo quaestione instituta ad summum verisimilitudinis gradum adduxit ejus opinionem, non atticistas, Aelium Dionysium et Pausaniam, secutum esse Harpocrationem, sed quaecumque glossae atticistis et Harpocrationi communes essent, eas ad communem fontem esse revocandas.

Cum Demosthenem apud Harpocrationem quingenties fere laudatum inveniamus, quis est quin speret etiam permulta scholia cum Harpocrationis glossis conventura esse? Sed ut ea scholia, quae nullo alio loco nisi apud Harpocrationem inveniantur, paucissima sunt, ita in plurimis, etiam in iis, quae *αὐτολεξεὶ* ex Harpocratione exscripta esse videntur, ea lexica vel idem vel simillimum quid praebent, quorum auctores atticistas esse scimus.

Sed videamus, si forte singulis scholiis perlustratis eruere possimus, num scholiasta Harpocrationis lexicon adierit. Atque eum sequar ordinem, ut primo loco ea afferam scholia, quae *αὐτολεξεὶ* vel paucissimis verbis mutatis apud Harpocrationem exstant, deinde quae quodammodo cum eo conspirant, adnotatis semper ceteris auctoribus, apud quos inveniuntur.

Atque prioris quidem generis quattuor tantum scholia exstant, quae apud Harpocrationem solum inveniantur. Nam scholion ad p. 775, 25 (807, 12 D.): *τὰς ἕνας ἀρχάς] ἀρχαὶ αἱ παρῳχημέναι. ἕνας, τὰς τριακάδας· νέας, τὰς νουμηνίας* etiam in his numerandum esse puto, quod nusquam simile quidquam invenitur, nisi in Harpocrationis glossa p. 112, 10 D. *ἕναι ἀρχαί· αἱ παρῳχημέναι. Δημοσθένης κατὰ Ἀριστογείτονος*, quamquam scholion plura praebet.

Alterum est scholion ad p. 319, 17 (p. 329, 23 D.): *οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς] παροιμία ἐστὶν ἐλλειπτικῶς λεγομένη· προςυπακουστέον οὖν ἔξωθεν τὸ ἀγκύρας*, quocum Harp. p. 229, 3 D. ad verbum convenit. Nam Suidas, qui eadem fere praebet: *οὐκ ἐπὶ τῆςαὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς[Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος· παροιμία ἐστὶν ἐλλειπῶς εἰρημένη· προςυπακουστέον δὲ ἔξωθεν τὸ ἀγκύρας* nihil ad rem dijudicandam valet, quod Harpocrationem sicut saepissime exscripsit.

Idem dicendum est de tertio scholio ad p. 1281, 27 (p. 81, 47 D.): *πρόκλησις] εἰώθεσαν, ὅτε δικάζοιντό τινες, ἐξαιτεῖν ἐνίοτε θεραπαίνας ἢ θεράποντας εἰς βάσανον ἢ εἰς μαρτυρίαν τοῦ πράγματος, καὶ τοῦτο ἐκαλεῖτο προκαλεῖσθαι· τὸ δὲ γραμματεῖον τὸ περὶ τούτου γραφόμενον ὠνομάζετο πρόκλησις*; nam cum Harpocratione et Suida idem exhibet.

Scholion ad p. 477, 22 (p. 492, 12 D.) *ἁρμοςτάς] ἁρμοςταὶ οἱ ἐκπεμπόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις ὑπὸ Λακεδαιμονίων* ad verbum cum Harp. p. 58, 16 D. convenit.

Iam sequntur ea scholia, quae etiamsi cum Harpocratione consentiunt, tamen plus minusve similia etiam in aliis lexicis exstant. Cujus generis quae invenire mihi licuit, haec fere sunt:

Atque primum quidem de scholio ad p. 415, 4 (p. 433, 22 D.): *τὰς ἀλαβαστοθήκας] μυροθήκας, τὰς θήκας τῶν ἀλαβάστρων, αἵ εἰσι λήκυθοι, ὧν οὐκ ἔστι λαβέσθαι διὰ λειότητα* valde dubitandum est, unde desumptum sit; nam et Harp. p. 20, 5 D.: *ἀλαβαστοθῆκαι· αἱ θῆκαι τῶν ἀλαβάστων, ἃς ἐν τῇ συνηθείᾳ μυροθήκας καλοῦσι. Δημ. ἐν τῷ παραπρεσβείας· ἀλάβαστοι δέ εἰσι λήκυθοι, ὧν οὐκ ἔστι λαβέσθαι διὰ λειότητα*, et ea lexica, quae atticistas sua debent, simillima praebent. Cf. B A G 375, 13: *ἀλαβαστοθήκας τὰς θήκας τῶν ἀλαβάστων Δημ. λέγει, ἃς ἐν τῇ συνηθείᾳ μυροθήκας καλοῦσιν. ἀλάβαστοι δέ εἰσι λήκυθοι, ὧν οὐκ ἔστι λαβεῖν διὰ τὴν λειότητα*, B A G p. 206, 1. Suid. E M 55, 34. Phav. 104, 12. Eust. p. 1161, 29. Schol. Plat. p. 334 Bekk. Quare quaestio in medio relinquenda est. De altero autem et tertio scholio ad hunc locum nihil certi proferri potest. Alterum enim pessimae notae est, tertium a facundiore quodam magistro orationem explicante profectum videtur esse. Cf. Schunk, Progr. gymn. Coburg. 1879, p. 10, et infra p. 96.

Ad p. 1278, 27 (p. 814, 3 D.) habemus scholion *δίκην ἀτίμητον] ἀτίμητος ἀγών, ἐφ᾽ ᾧ τίμημα ὡρισμένον ἐκ τῶν νόμον οὐ κεῖται, ἀλλ᾽ οἱ δικάζοντες ἐτιμῶντο τί δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι· ὁ δὲ τιμητός, ᾧ πρόςεστιν ἀπὸ τῶν νόμων ὡρισμένον τὸ τίμημα.* Cf. schol. ad p. 543, 17 (p. 588, 16 D.). Quae eadem fere, sed inversa significatione verborum *τιμητὸς*

et *ἀτίμητος*, apud Harp. p. 46, 1 D. leguntur: *ἀτίμητος ἀγὼν καὶ τιμητός· ὁ μὲν τιμητὸς, ἐφ' ᾧ τίμημα ὡρισμένον ἐκ τῶν νόμων οὐ κεῖται, ἀλλὰ τοὺς δικαστὰς ἔδει τιμᾶσθαι ὅτι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι· ὁ δὲ ἀτίμητος τοὐναντίον, ᾧ πρόςεστιν ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένον τίμημα, ὡς μηδὲν δεῖν τοὺς δικαστὰς διατιμῆσαι.* Atque significationis discrimen inter *τιμητὸν* et *ἀτίμητον ἀγῶνα* recte et convenienter usui oratorum (cf. Meier, de lit. att. p. 176) explicat Harpocratio, temere significationes invertunt, sicut scholion nostrum, sic lex. rhet. Bekk. p. 202, 7 et lex. Seg. VI. Bekk. p. 459, 26. Nam in B A G p. 202, 7 traditum est *ἀτίμητος ἀγὼν καὶ τιμητός· ἀτίμητος μέν ἐστιν ἐφ' ᾧ τίμημα ὡρισμένον ἐκ τῶν νόμων οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τοὺς δικαστὰς ἔδει τιμῆσαι, ὅτι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. τιμητὸς δὲ ἐφ' ᾧ ὡρισμένον ἦν τὸ τίμημα*, et in B A G p. 459, 26 *ἀτίμητος ἀγὼν καὶ τιμητός· ἀτίμητος μὲν ὁ μηδὲν ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένον ἔχων τίμημα, ἀλλὰ τῇ τῶν δικαστῶν γνώμῃ ἰθυνόμενος· οἱ δικάζοντες γὰρ ἐτιμῶντο, τί δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. τιμητὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν νόμων ἔχων ὡρισμένον τὸ τίμημα.* Quas inter glossas et scholion nostrum tanta cognatio intercedit, ut verisimile sit et B A G utramque glossam et scholion ex eodem fonte fluxisse. Si autem verum est, quod Naberus (prol. ad Phot. p. 182) et M. Schmidtius sibi demonstravisse videntur, quintum lexicon rhet. Bekkeri multa ex Pausania petita continere (Boysenus p. 48 sqq. ex Dionysio ducere studuit, quare de atticistis omnino cogitandum esse constare puto[1]), et quod Cobetus (Mnemos. V. S. X. p. 65 sqq.) et

---

[1]) Stoientinus autem l. c. p. 122 in V. lec. Bekk. neque Dionysii neque Pausaniae glossas inesse contendit. Quam sententiam falsam esse facile videbis examinatis his glossis, quae cum Photio (i. e. atticistis) magnam similitudinem habent:

V. lex. Bekk. 257, 4	coll.	Phot.	s. v.	*Ἐτεοβουτάδαι*,
264, 21	„	„	„	*Θησεῖον*,
266, 9	„	„	„	*ἱερείας ἐνύπνιον*,
269, 16	„	„	„	*καθάρσιον*,
272, 6	„	„	„	*κλητεῦσαι*,
279, 12	„	„	„	*Μαργίτης*,
279, 18	„	„	„	*Μελητίδης*,

Naberus (p. 130 sqq.) et Boysenus (p. 73) et multi alii statuerunt in lex. VI. Bekk. satis multa fragmenta ex Pausaniae et Aelii Dionysii lexicis sumpta inesse, non errare me puto, si scholion nostrum ad atticistas potius quam ad Harpocrationem refero. Haec autem sententia etiam alio argumento fulcitur. Cum enim in Photii codice Galeano lacuna insit, propter quam glossa ad verbum *ἀτίμητος* pertinens non servata est, cumque constet Photii lexicon paene totum ex Pausaniae et Dionysii lexicis conflatum esse (cf. Meineke, Menandri et Phil. frga. p. 268. M. Schmidt, Cobet Mnemos. X, p. 50 sqq., Naber., Ritschl. prol. ad Th. Mag.), haec jactura valde dolenda esset, nisi ex Suida certiores fieremus, quae in Photii codice nondum mutilato legebantur. Nam cum Suidas Photianam *συναγωγὴν* totam in suum lexicon receperit (de communi enim utriusque fonte cogitandum esse adhuc mihi persuasum non est) manifestum est, si Photius Aelium Dionysium et Pausaniam descripserit, in Suida plurimas eorum *λέξεις* et reliquias exstare oportere, ubicunque apud Suidam ea leguntur, quae ille Photio non nominato suffuratus est. (Cf. Cobet. l. c. p. 57, Naber. p. 164 sqq.) Iam apparet, quid judicandum sit de glossa Suidae: *ἀτίμητος ἀγών· ἐφ' ᾧ τίμημα ὡρισμένον ἐκ τῶν νόμων οὐ κεῖται, ἀλλ' οἱ δικάζοντες ἐτιμῶντο, τί δεῖ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι· ὁ δὲ τιμητός, ᾧ πρόςεστιν ἀπὸ τῶν νόμων ὡρισμένον τίμημα.* Reducimur enim ea quoque per Photium ad atticistas. His igitur scholiastam sua debere existimo, non Harpocrationi.

279, 23 coll. Phot. s. v. *Μουνυχία*,
280, 6 „ „ „ *Μλτρῷον* gl. 2,
287, 3 „ „ „ *ὁλόσχοινος*,
292, 26 „ „ „ *πυλαγόρος*,
292, 30 „ „ „ *πνύξ*,
203, 3 „ „ „ *Πάραλος* gl. 2,
295, 12 „ „ „ *παρ' ἵππον καὶ κόρην*,
299, 28 „ „ „ *ῥυτήρ*,
306, 24 „ „ „ *τριττύς*,
313, 3 „ „ „ *ὑπὸ μάλης*.

Sic se res habet in multis etiam aliis, ut in paragrapho sequenti cognoscetur.

Quoniam in quaestione de hoc scholio instituta cognationem, quae inter Photium et Suidam intercederet, attingere primum coactus sum, hunc locum aptissimum esse puto, quo, qua ratione cum Photio Suidas cohaereat, uberius exponam; nam haec res in tota quaestione maximi momenti est. Atque Naberus quidem (p. 164 sqq.). Cobetum, celeberrimum praeceptorem, secutus (Mnemos. IX. p. 411—413) Photium Suidae fuisse auctorem potissimum contendit. Nam rectissime Cobetus disputavit esse scripturae in utroque codice tantam convenientiam, ut pro uno eodemque teste deberent haberi. Cui disputationi adjungenda sunt Naberi verba dicentis Suidam Photii codicem nactum, qui nondum mutilatus et multis numeris decurtatus esset, paene totum in farraginem recepisse, pauca quaedam praesertim in initio operis omisisse, alia consulto non descripsisse sive interpretatio in codice deesset sive quia locus impeditus esset et corruptus, cetera cum pulvisculo exhausisse. Ad quae etiam accedere ait, ut in utroque Photii et Suidae lexico corruptelae et lacunae eaedem exstarent. Affert deinde locum pravissimum apud Suidam s. v. ἐξωκέλης lectum, quod graecitatis monstrum, quod vocat Naberus, docet ex corrupta Photii glossa κέλευθος ortum esse; quae corruptela minime, ut Freyerus voluit (l. c. p. 288), ex communi Photii et Suidae fonte derivanda videtur. Cui etiam illa exempla addenda sunt, quae Stoientinus l. c. p. 121 protulit. Nempe in lex. Bachm. glossae ἐφόλκια et ἔφοροι integrae in eundem modum perturbatae exstant et apud Photium et apud Suidam. Illam autem Naberi Cobetique sententiam primus infringere conatus est Boysenus (p. 36—40), contendens Suidam non tam Photium, quam illius auctores i. e. atticistas adiisse. Neque vero argumentatione sua viris doctis adhuc satis persuasit, potius statim in recensione ejus libelli Stoientinus (Jahrbb. f. d. kl. Philol. 1879 p. 121) ei adversatus Naberi sententiam novis argumentis sustentare studuit; atque ei ego quoque assentior quantum adhuc rem parspicere potui (nam ad quaestionem dijudicandam atque ad certum finem perducendam accuratiore disceptatione opus est, quam adhuc instituere mihi licuit), quamquam nuperrime Freyerus

p. 287—296 (Leipziger Studien, V 1882) Boyseni sententiam denuo fulcire studuit; causae enim ab eo allatae mihi quidem omnes scrupulos non removerunt. Quare in tota hac commentatione Naberum sequar.

Quibus expositis redeamus ad scholia Demosthenica.

Ad p. 352, 4 (p. 358, 28 D.) praebet scholion: *ἐπικεκηρυχέναι*] *ὁπότε βούλοιτο ἡ πόλις ἢ ἄρχων ἀναιρεθῆναί τινα τῶν μὴ ὄντων ὑφ' ἑαυτοῖς, ἐκήρυττον δώσειν χρήματα, εἴ τις αὐτὸν ἀνέλοι, τόσα καὶ τόσα.* Cf. schol. ad. p. 472, 27 (p. 487, 4 D.). Haec paene omnino consentiunt cum Harp. p. 125, 2 D., quem Suidas, E. M. p. 360, 13, Phav. 709, 5 exscripserunt. Cf. lex. Vind. 91, 10—15 N. Quae autem in B A G 254, 21 leguntur: *ἐπικεκηρυχέναι τὸ ἐπί τινι κηρῦξαι χρήματα, ἵνα ὁ τοῦτον ἀποκτείνας λάβῃ τὸ ἀπὸ τοῦ κηρύγματος ἀργύριον*, nimis a scholio abhorrent, quam ut communem cum eo fontem agnoscamus. Neque haec opinio mutatur collato scholio ad p. 347, 26 (p. 352, 25 D.).

Scholion ad p. 313, 23 (p. 327, 8 D.): *θιάσους ἄγων*] *ὁδηγῶν τὸ ἀθροιζόμενον πλῆθος ἐπὶ τελετῇ καὶ τιμῇ τῶν θεῶν, ὑποκρινόμενος*, quod *αὐτολεξεὶ* cum Harp. p. 156, 3 D. convenit, ad hanc quaestionem dijudicandam nullius momenti esse puto, quia sola editione Parisina servatum est et a recentiore quadam manu, ab ipso Morelio opinor, adjectum videtur (cf. Dindorf praef. schol. p. V.)

Cum scholio ad p. 1354, 4 (p. 816, 1 D.) *κλητεύσω*] *κλητῆρες καὶ κλητεύειν οἱ ἄνδρες, δι' ὧν εἰς τὰς δίκας προσκαλοῦνται οἱ δικαζόμενοί τισιν. ἔδει γὰρ παρεῖναί τινας ὥσπερ μάρτυρας τῆς προσκλήσεως· κλητεῦσαι δέ ἐστι τὸ κλητῆρα γενέσθαι. λέγεται δὲ κλητεύεσθαι καὶ ἐκκλητεύεσθαι ἐπὶ τῶν μαρτύρων, ὅταν μὴ ὑπακούσωσι πρὸς τὴν μαρτυρίαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις· καί ἐστιν ἐπιτίμιον κατ' αὐτῶν δραχμαὶ χίλιαι* ita ad verbum convenit Harp. p. 179, 15 D., ut ab eo scholiastam sua descripsisse credideris. Sed etiam Photius exhibet *κλητῆρες· οἱ μαρτυροῦντες τοῖς προσκαλουμένοις* (*εἰς*) *δίκην τινά*, et *κλητεῦσαι· κοινῶς μὲν τὸ κλητῆρα γενέσθαι. ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν μαρτύρων λέγεται τὸ κλητεῦσαι· καὶ ἐκκλητεῦσαι μετὰ τῆς*

προθέσεως, ὅταν μὴ ὑπακούσωσι πρὸς τὴν μαρτυρίαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐφ' οἷς καλοῦνται· ἐπιτίμιον δὲ ἦν κατὰ τῶν ἁλόντων (adde χίλιαι δραχμαὶ ex B. A. G. p. 272, 6, ubi eadem glossa invenitur). Cum priore autem Photii glossa conveniunt B A G. p. 268, 11: κλητῆρες· οἱ εἰς δίκην καλοῦντες· καὶ κλητεύοντες μαρτυροῦντες τοῖς καλοῦσιν αὐτοὺς εἰς δίκας. κλητῆρες δὲ ἦσαν ἄνδρες, δι' ὧν (sc. εἰς) τὰς δίκας προσκαλοῦνται οἱ δικαζόμενοι. Quibus ex glossis Photii et B. A. G. perspicere licet atticistas simile quid fere iisdem verbis atque Harpocrationem habuisse. Ex quibus consequens est scholiastam ex Harpocratione sua sumpsisse, glossam autem et Harpocrationis et atticistarum ad eundem fontem i. e. ad Pamphilum redire. Cf. Hes., cujus cum Photio cognatio patet.

Ad p. 558, 16 (p. 618, 7 D.) adnotat scholiasta: κυμβίον εἶδος περικεφαλαίας ἢ εἶδος ἐκπώματος ἐπίμηκες καὶ στενὸν καὶ τῷ σχήματι παρόμοιον τῷ πλοίῳ, ὃ καλεῖται κυμβίον (l. κύμβη); adde schol. Patm. κυμβεῖον] εἶδος ποτηρίου πλοίῳ ὅμοιον τῇ κύμβῃ. Harp. p. 186, 9 D. κυμβίον· Δημ. ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· εἶδός τι ἐκπώματος τὸ κυμβίον. φησὶ δὲ Δίδυμος ἐπίμηκες αὐτὸ εἶναι καὶ στενὸν καὶ τῷ σχήματι παρόμοιον τῷ πλοίῳ ὃ καλεῖται κυμβίον (l. κύμβη). Scholiastae igitur verba plane cum iis consentiunt, quae Harpocratio Didymi esse testatur. Sed quaerendum est, num scholiasta sua ex Harpocratione deprompserit (de Didymo enim non cogitandum est), cum Didymi explicationem etiam in alia lexica transiisse verisimile sit. Et re vera glossa B A G 274, 28 κυμβεῖον· εἶδος ποτηρίου παραπλησίου τῷ σχήματι πλοίῳ, ὃ καλεῖται κύμβη (cf. Hes. κυμβίον· εἶδος ποτηρίου· καὶ πλοῖον, et Eust. p. 584, 16 ἔστι δὲ καὶ κυμβαῖον εἶδός τι ποτηρίου, ὡς Παυσανίας ἐν τῷ οἰκείῳ φησὶ λεξικῷ) eo adducimur, ut credamus etiam apud atticistas explicationem illam Didymeam exstitisse, quare ex utro fonte in scholia nostra pervenerit dubium est.

Scholii Patm. ad or. XVIII, § 74: ὀλιγωρία] ῥᾳθυμία καὶ ἀμέλεια παρὰ τὸ ὀλίγην ὥραν ἔχειν καὶ φροντίδα origo mihi videtur esse Harp. p. 221, 9 D.: ὀλιγωρήσετε· ἀντὶ τοῦ ἀμελήσετε Δημ. Φιλιππικοῖς· ὀλιγωρεῖν γὰρ λέγεται τὸ ὀλίγην ὥραν ἔχειν... ὥρα δ' ἐστὶν ἡ φροντίς. Nam B A G 284, 25

habet ὀλιγωρία · ἀμέλεια, ὀλίγη φροντίς, et Phot. et Suid. plane deficiunt.

Scholion ad p. 170, 6 (p. 224, 17 D.) praebet ὀπισθόδομος · οἶκος ὄπισθεν τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς, ἐν ᾧ ἀπετίθεντο τὰ χρήματα, ἢ ἐν τῇ ἀκροπόλει τόπος. ἔνθα τὸ δημόσιον ἀργύριον ἀπέκειτο καὶ ὁ φόρος. Cujus etiamsi prior pars apud Harp. p. 224, 10 D. legitur: ὀπισθόδομος · Δημ. ἐν τῷ περὶ συντάξεως. ὁ οἶκος ὁ ὄπισθεν τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς οὕτω καλεῖται, ἐν ᾧ ἀπετίθετο τὰ χρήματα (Suid. exscripsit), tamen scholiastam fontem adiisse puto, in quo utramque explicationem inveniret, eumque atticistarum lexica fuisse. Etenim in B A G 286, 26 legimus: ὀπισθόδομος · τὸ ὄπισθεν παντὸς οἰκήματος οὕτω καλεῖται. Ἀθήνησι δὲ τὸ ταμιεῖον τῶν χρημάτων τῶν ἱερῶν, ἐπεὶ ἦν ὄπισθεν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς (eadem E M p. 627, 52), et apud Photium: ὀπισθόδομος· τὸ ὄπισθεν παντὸς οἰκήματος. ἢ ταμιεῖον τῆς πόλεως ἐν ἀκροπόλει ὄπισθεν τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς νεώ. Cf. Hes. Atticistae autem et Harp. sua fortasse debent Pamphilo.

Schol. Patm. ad. or. XVIII. § 242: παράσημος] ἀντὶ τοῦ κίβδηλος· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν νομισμάτων simile est glossae Harp. p. 239, 13 D.: παράσημος ῥήτωρ · Δημ. ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος · ἐκ μεταφορᾶς εἴρηται ἀπὸ τῶν νομισμάτων, ἃ καλοῦσι παράσημα ἤτοι ὅτι ὑποχαράττεται etc. Crederem igitur scholiastam sua hausisse ex Harpocratione, nisi lexica, quae originem traxerunt ex atticistis, etiam majore cum verisimilitudine nos ad eos ducerent, nempe Phot.: παράσημος ῥήτωρ· ὁ φαῦλος · ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν νομισμάτων, B A G. 292, 15 παράσημος ῥήτωρ· ὁ φαῦλος, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν νομισμάτων, ἐπεὶ τὰ φαῦλα καὶ τὰ ἀδόκιμα παράσημα καλεῖται. Apud Harpocrationem enim verbum desideratur, quod verbo κίβδηλος scholii respondeat.

Scholion ad p. 42, 29 (p. 149, 12 D.): περιστοιχίζεται] ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν · κατὰ γὰρ τὰς ἐκδρομὰς τῶν θηρίων ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι στοίχους ἢ στόχους, κατα πεταννύντες αὐτῶν δίκτυα, ἵνα, ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπέσῃ· ἔνια δὲ τῶν ἀντιγράφων περισχοινίζεται ἔχει, plane cum Harp. p. 248, 4 D. consentit. Cf. lex. Vind.

143, 12 N. Quare cum quae Phot. et E. M. p. 699, 33 et Hes. et B A G p. 288, 23 exhibent, nimis a scholii verbis abhorreant, scholion ex Harpocratione sumptum videtur.

Idem valet in scholion ad p. 96, 28 (p. 181. 5 D.): *πινάκιον*] *εἰς ὃ γράφονται τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῶν εἰς αγγελλομένων.* Nam Harp. p. 250, 1 D. praebet *πινάκια· ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς... λέγει πινάκιον, εἰς ὃ ἐγγράφεται τὰ ἐγκλήματα τὰ κατὰ τῶν εἰςαγγελλομένων, ὡς καὶ παρὰ Δεινάρχῳ* (Suid. exscripsit). Cf. Phot. Snid. B A G p. 288, 32 et 299, 3. E. M. p. 672, 32 utramque B A G glossam in unam congessit.

Dubitatio iterum ad mittitur de schol. ad p. 354, 29 (p. 361, 26 D,), quod bipertitum est: *ἐσπαθᾶτο*] *ἀντὶ τοῦ συνετίθετο μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν σπάθης,* et *ὑφαίνετο κατεσκευάζετο, ἢ ἐπεδαψιλεύετο, ἀπὸ τοῦ σπαθᾶν καὶ πολλὴν κρόκην ἐμβάλλειν τῇ ἐσθῆτι, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν ταῖς Νεφέλαις „ὦ γύναι, λίαν σπαθᾷς"*, cujus prior pars plane eadem praebet atque Harpocrationis epitome: *ἐσπαθᾶτο.. ἀντὶ τοῦ συνετίθετο, ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν σπάθης, ἥτις συντίθησι τὰ ὑφαινόμενα.* Sed cum in B A G. p. 256, 26 fere eadem legantur: *ἐσπαθᾶτο· ἐρριπτεῖτο καὶ διεκόπτετο, ἀπὸ τῆς σπάθης· οὕτω γὰρ τὴν μάχαιραν καλοῦσιν· ἢ ἀντὶ τοῦ συνετίθετο, ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν σπάθης, ἥτις συντίθησι τὰ ὑφαινόμενα,* scholion potius ad lexici rhet. Bekk. fontem i. e. atticistas referam, quam ad Harpocrationis epitomen, quia non constat eam aliis locis ursurpatam esse. De altera autem scholii parte nihil certi habeo, quod afferam: sed verisimile est etiam eam apud alterutrum atticistam a scholiasta repertam esse. Cf. Hes. Phot. E. M. 384, 44. Et Gud. p. 508, 33. Didym. ed. Schmidt p. 312.

Plane in dubio haeremus de scholio ad p. 380, 27 (p. 400, 11 D.): *φιλοτησία· ἡ κύλιξ, ἣν κατὰ φιλίαν τοῖς φίλοις προὔτεινον,* quod idem habent et Harp. p. 301, 12 D. et Phot. Nam Naberum hanc Photii glossam injuria omisisse puto, quod in B A G p. 314, 28 fere eadem exstant: *φιλοτησία· κύλιξ τις οὕτω καλουμένη φιλοτησία, ἣν καὶ κατὰ φιλίαν ἀλλήλοις προὔτειναν,* quae nescio an ex atticistis sumpta sint. Quare in medio relinquendum est, Harpocratione an atticistae fons

fuerit; glossa autem ipsa certe Pamphill vel Didymi est. Cf. Hes. Suid. E. M. 794, 45. Athen. XI. 106 p. 502.

Denique scholion ad p. 1278, 4 (p. 813, 17 D.) *χλῆδον*] *χλῆδον λέγει τὸ πλῆθος τῆς ἰλύος τὸ τῶν καθαρμάτων καὶ τῶν ἀποψημάτων. καὶ ἡ τῶν ποταμῶν πρόσχωσις καὶ πολὺ μᾶλλον τῶν χειμάρρων, ὃ καὶ χλῆδος καλεῖται νῦν. ἴσως ὁ ῥήτωρ λέγει ὅτι χοῦν καὶ φρυγανώδη τινὰ ἐκ τοῦ χωρίου σωρὸν ὁ Καλλικλῆς εἰς τὴν ὁδὸν ἐμβέβληκε*, quin ex Harp. p. 306, 2 D. (quem Suidas exscripsit s. v. *χλίδος*) haustum sit, dubitandum non est. Cf. E. M. p. 812, 54. Hes. Lex. Bachm. I, 419.

Jam ut summam faciamus, praeter quattuor scholia illa primo loco allata sine ulla dubitatione scholia s. vv. *ἐπικεκηρυχέναι, κλητεύσω, ὀλιγωρία, περιστοιχίζεται, πινάκιον, χλῆδος* Harpocrationi debentur, de ceteris ita dubitatur, ut dijudicare non liceat, utrum ex Harpocratione an ex atticistis hausta sint. Harpocrationem igitur a scholiasta usurpatum esse jam pro certo affirmari potest.

§. 3.

Hoc constituto ea scholia perlustremus, quae quamquam non plane cum Harpocratione consentiunt, tamen ei adeo similia sunt, ut ex eo hausta esse videantur. Ac primum quidem ea enumerabo, de quibus certi aliquid afferre mihi videor. Ejusmodi scholia haec invenire mihi licuit.

Primum igitur scholion ad p. 341, 13 (p. 338, 5 D.) *τὴν ἀειλογίαν*] *τὸ ἀεὶ λόγον ἐθέλειν τῶν πραττομένων διδόναι, διὰ τὸ μηδὲν αὑτοῖς τῶν φαύλων συνειδέναι* Harpocrationi p. 13, 2 D.: *ἀειλογία· τὸ ἀεὶ λόγον καὶ εὐθύνας ὑπέχειν* deberi mihi videtur, quamquam plura praebet. Nam unus Harpocratio eique lexicographi, qui eum exscripserunt, Suid. E. M. p. 21, 32, Zonar., cum scholio comparari possunt. Cf. etiam Hes. Suidas autem Photio deficiente exhibet prima glossa: *ἀειλογία· πολυλογία ἢ ταυτολογία, ἢ τὸ διαπαντὸς ἐξεῖναι λέγειν*, et similiter B A G p. 346, 31: *ἀειλογία· πολυλογία καὶ ταυτολογία*, quae plane aliena sunt.

Ad p. 235, 2 (p. 276, 9 D.) adnotat scholiasta: *ἕνη καὶ νέα*] *ἡ τελευτὴ τοῦ προτέρου μηνὸς καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ὑστέρου,*

quae ex Harp. p. 113, 14 D. ἕνη καὶ νέα· τὴν υφ' ἡμῶν τριακάδα καλουμένην ἕνην καὶ νέαν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι. ἀπὸ τοῦ τὴν τελευτὴν ἔχειν τοῦ προτέρου μηνὸς καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑστέρου excerpta esse videntur. Nam plerumque scholiastae non totam explicationem, quam inveniunt, in suum usum transferunt, sed ea tantum exscribunt, quae necessaria iis videntur esse. Cf. B A G p. 183, 2 et 250, 18. Suid., qui schol. Arist. nub. v. 1132 exsbripsit, schol. Plat. p. 454 Bekk., E. M. p. 340, 55. Hes. Lex. Cantabr. 340, 5 N.

Schol. ad p. 22, 27 (p. 94, 20 D.) praebet: διαθέσθαι] πωλῆσαι ἡ λέξις καὶ παρ' Ἰσοκράτει ἐν τῷ Βουσίριδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν. Hoc Harpocrationi deberi verisimile est, ubi legimus p. 91, 18 D. διάθεσις· ἀντὶ τοῦ πρᾶσις Ἰσοκράτης Βουσίριδι; nam simile quidquam nusquam invenitur, nisi in E. M. p. 269, 51 διαθέσθαι· λαμβάνεται ἐπὶ τοῦ πωλεῖν τὰ προσόντα.

Eodem modo res se habet in scholio ad p. 269, 18 (p. 306, 11 D.): σπερμολόγος] εὐτελὴς καὶ φαῦλος ἄνθρωπος, quod excerptum esse conjicio ex Harpocrationis glossa extrema p. 278, 1 D. λέγεται οὖν ἀπὸ τούτου ὁ εὐτελὴς καὶ εὐκαταφρόνητος ἄνθρωπος; neque enim simile quidquam in alio lexico exstat. Cf. Hes. Phot. B A G p. 303, 4. E M. p. 723, 43. Eust. p. 1547, 52—56.

Statim adjungenda sunt tria scholia, in quae idem valet, nempe:

schol. ad p. 269, 19 (p. 306, 15 D.) γραμματεύς] ὁ τῶν γραμμάτων τε κύριος καὶ τῶν ψηφισμάτων φύλαξ, quod excerptum est ex Harp. p. 81, 3 D. Cf. B A G p. 226, 30 et 185, 14. Suid. Phao. 434, 9.

schol. ad p. 929, 20 (p. 811, 17 D.) διοπεύων] ὀπιπτεύων τὰ κατὰ τὴν ναῦν, οἷον δίοπός τις ὤν, ἤγουν κατασκοπῶν, quod debetur Harpocrationi. p. 98, 9 D. Cf. E M p. 278, 10· Hes.

schol. ad p. 323, 1 (p. 330, 26 D.) λαρυγγίζων] πλατύνων τὴν φωνήν; nam cf. Harp. p. 190, 14 D., quem Suid. et E M p. 558, 15 exscripserunt, Hes.

Idem fere dicendum est de scholio ad p. 173, 6 (p. 224 20 D.) πενέσταις] πενέσται παρὰ Θετταλοῖς καλοῦνται, ὅπερ

(f. οἵπερ) παρὰ Λακεδαιμονίοις οἱ Ἕλωτες· καλοῦνται δὲ καὶ Θετταλικέται (l. Θετταλίκται, cf. adnot. Dind.); nam Harp. p. 244, 16 D, habet: πενέσται· πενέσται παρὰ Θετταλοῖς καλοῦνται οἵπερ παρὰ Λακεδαιμονίοις Ἕλωτες. διείλεκται δὲ περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλέον Στάφυλος ἐν τῇ γ' περὶ Θετταλῶν· οὐ μόνον δὲ αὐτοὺς Πενέστας καλεῖσθαί φησιν, ἀλλὰ καὶ Θετταλίκτας, quae Suid. exscripsit. Cf. Athenae. VI. 264 a, B A G p. 292, 7. Phot. Hes., omnes a scholio nimis abhorrentes, lex. Cantabr. 356, 7 N.

Etiam certe Harpocrationis glossae p. 97, 4 D. διετείναντο· ἰδίως Ἀντιφῶν τοῦτ' ἔταξεν ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου, ἀντὶ τοῦ διὰ συντόνου σπουδῆς ἀπηρνήσαντο debetur scholion ad p. 275, 4 (p. 312, 15 D.): διετεινάμην] διὰ συντόνου σπουδῆς ἀπηρνούμην. Antiphon igitur, ut Harpocratio adnotat, hac voce singularem in modum usus erat. Sed scholiasta eandem explicationem falso in hunc locum rettulit. Suid. Harpocrationem exscripsit. Cf. Schunck, de scholiorum in Dem. or. XVIII, XIX, XXI fontibus, progr. gymn. Coburg. 1879, p. 10.

Deinde scholion ad. p. 1319, 27 (p, 815, 9 D.) ἠρία] μνήματα. — ἠρία, τάφοι παρὰ τὴν τοῖς νεκροῖς ἐπιχεομένην ἔραν, τουτέστι γῆν ad Harp. p. 148, 12 D. ἠρία· ἠρία εἰσὶν οἱ τάφοι... ὠνομάσθαι δὲ παρὰ τὴν ἔραν referendum mihi videtur. Nam cum apud Phot. et in B A G nihil de hoc verbo in veniatur, E M p. 437, 13 et Suidae glossas ex Harpocratione derivatas esse judico vel ex lexico, quod eo usum erat.

Minus certi affirmaverim de scholio ad p. 41, 19 (p. 146, 9 D.): ἐπιτείχισμα] ἐπιτείχισμα τόπος ὑψηλός, ὃν ἂν προκαταλαβόντες πολέμιοι τειχίσειαν, διὰ τὸ ἐντεῦθεν αὐτοὺς ὁρμωμένους ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐχθροῖς. Sed verisimile est scholiastam Harpocrationis glossam p. 130, 12 D. ἐπιτείχισμα· τὸ ἐπιτειχιζόμενον κατά τινων χωρίον, ὅθεν ὁρμώμενοι οἱ τειχίσαντες κακῶς δυνήσονται ποιεῖν τοὺς ἐπιτειχισθέντας. Δημ. ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. καὶ τὸ πρᾶγμα δὲ ἐπιτειχισμὸν ὀνομάζουσιν, ὥσπερ ἐν ταὐτῷ λόγῳ ἐστίν (ex quo Suid. et lex. Vindob. p. 60, 1 N.) ante oculus habuisse, cum nemo lexicographus de hoc vocabulo quidquam adnotaverit praeter B A

G p. 244, 26: *ἐπιτείχισμα· ἐποικοδόμημα*, quae glossa minime cum scholio conferri potest.

Haec igitur scholia ad Harpocrationem nos reducere opinor quamquam non ignoro, in compluribus offensionem exstare posse, quod ea non ex vetere scholiorum collectione profecta, sed a manu recentiore addita esse facile quis credat. Nam scholia ad *ἕνη καὶ νέα, λαρυγγίζων, διοπεύων, γραμματεύς, διετεινάμην, ἠρία* tantum servata sunt aut in codice B, cujus in scholiorum collectionem multa posteriore aetate ex Suida translata esse scimus, aut in editione Parisina P, cujus scholia, quae in alio codice non inveniuntur, haud scio an a Morelio demum e lexicis adscripta sint. Sed cum supra Harpocrationis auctoritatem certo, ut opinor, restituerimus, etiam hic nullam causam esse puto, cur de integritate scholiorum dubitemus.

§ 4.

Extremo loco ea scholia consideremus, quae haud ita magnam cum Harpocratione convenientiam habent, quae, cum Harpocrationis copiae integrae nnbis servatae sint, nimis ab ejus verbis abhorrent, quam ut ab eo originem traxisse videantur. Atque ea quidem scholia, de quibus certi aliquid affere mihi videor, quae ex atticistarum lexicis deprompta videntur, insequenti capiti inseram, ubi de Aelii Dionysii Pausaniaeque atticistarum lexicis scholiorum fontibus exponam. Hic igitur ea tantum scholia percensebo, quorum de origine indagare nihil potui, etiamsi persuasum mihi est, Harpocrationem fontem non fuisse. Liceat autem mihi, ne longius in hac re sim, solas lexicorum glossas conscribere, quod his perlectis unusquisque, quid judicandum sit, perspiciet. Ejus igitur generis scholia sunt haec.

Schol. ad p. 735, 16 (p. 776, 14 D.) *ἀγορανόμος*] *ὁ τῆς ἀγορᾶς τῶν ὠνίων ἐπιμελούμενος, ὅν τινες καλοῦσι λογιστὴν ἢ ἔφορον.* Cf. Harp. p. 6, 9 D., quem exscripsit Suid, quocum ad verbum consentit B A G p. 330, 13. B A G 212, 25. E. M. p. 13, 8. Hes.

Schol. ad p. 20, 27 (p. 88, 8 D.) *ἀνεχαίτισε*] *εἰς τοὐπίσω*

ἤγαγε. ἀνέτρεψεν· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, ἃ διὰ τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ δύνασθαι φέρειν τὸν ζυγὸν πολλάκις ἀνατρέπει αὐτὸν. Cf. Harp. p. 37, 1 D. B A G p. 399, 19. Hes.

Schol. ad p. 53, 16 (p. 156, 19 D.) ἀπομίσθων] ἀπόμισθοι καὶ οἱ μὴ πεπληρωμένοι τὸν ὡμολογημένον μισθὸν καὶ οἱ διὰ κακίαν καὶ δειλίαν μὴ ἀξιούμενοι μισθοῦ, et μισθὸν μὴ δεχομένων. Cf. Harp. 49, 1 D., quocum convenit lex. Vindob. p. 8, 3 N. B A G 431, 21 et 431, 23 et 215, 31. Suidas utramque glossam B A G in unam congessit.

Schol. ad p. 94, 19 (p. 179, 21 D,) βασκαίνειν] οὐ φθονεῖν, ἀλλὰ μέμφεσθαι καὶ συκοφαντεῖν. δύο γὰρ σημαίνει τὸ βασκαίνειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Cf. Harp. p. 71, 14 D. B A G 222, 19 Hes.

Schol. ad p. 313, 26 (p. 327, 10 D.) εὐοῖ σαβοῖ] βακχικὸν τὸ ἐπίφθεγμα κατὰ τὴν τῶν Φρυγῶν διάλεκτον, ἵνα οὕτως ἔχῃ, εὖ οἱ μύσται· ἀπὸ τούτου μέντοι καὶ ὁ Σαβάζιος Διόνυσος. Cf. Harp. p. 141, 6 D. Phot. Suid. B A G p. 257, 17.

Schol. ad p. 141, 29 (p. 208, 7 D.): κάκωσις] ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτιμαζόντων τοὺς γονεῖς. Cf. Harp. p. 167, 5 D., quem Suidas exscripsit. Phot. B A G p. 269, 1. Hes.

Schol. ad p. 100, 28 (p. 182, 13 D.) μελινῶν] τὴν κέγχρον φησίν· ἄλλοι δὲ ὅμοιον κέγχρῳ. Cf. Harp. p. 201, 15 D. Phot. Suid. gl. I. Hes. E. M. p. 577, 48 B A G p. 278, 21.

Schol. ad p. 152, 9 (p. 214, 15 D.) ὀρρωδεῖν] τὸ φοβεῖσθαι· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ὀρροῦ καὶ τοῦ δέους· ὀρρὸς δὲ λέγεται ἡ πυγὴ τῶν ὀρνίθων. ὅθεν καὶ ὀρροπύγιον. ἐπειδὴ οὖν συμβαίνει ταῖς ὄρνισιν ἐν τῷ φοβεῖσθαι ἀποπατεῖν καὶ τὸν ὀρρὸν ὑπὸ τοῦ δέους ἐπείγεσθαι πρὸς τὸ ἀφοδεῦσαι, διὰ τοῦτο εἴρηται τὸ φοβεῖσθαι ὀρρωδεῖν. λέγεται δὲ καὶ ἀρρωδεῖν. Cf. Harp. p. 226, 10 D. B A G p. 284, 30, qua cum glossa E. M, p. 633, 45 convenit, Phot. s. v. ὄρρος, Moer. s. v. cum Piersoni adnotatione, Hes. s. v. ὀρρωδεῖ, Ammon. s. v. ἀρρωδεῖν. Suid. s. v. ὀρρωδεῖ, schol. Arist. Plut. v. 122 (unde Suidas), et Ran. v. 223. Didym. ed. Schmidt p. 77 et 249.

Schol. ad p. 229, 3 (p. 268, 19 D.): πομπείας] τῆς λοιδορίας, διὰ τὸ ἐν ταῖς πομπαῖς κωμῳδεῖν ἀλλήλους (B. F. V.

2*

R. S. P.) λοιδορίας, ὕβρεως (A.). τῆς χλεύης τῆς περὶ τὸν βίον. ἤδη γὰρ ἔγνωμεν ὡς ὅτι ἐν ταῖς πομπαῖς προσωπεῖά τινες φοροῦντες ἀπέσκωπτον τοὺς ἄλλους, ὡς ἐν ἑορτῇ παίζοντες, ἐπὶ ἁμαξῶν φερόμενοι. ὅθεν καὶ ἡ παροιμία „ἐξ ἁμάξης με ὕβριζεν." (A. H. R. T. C. P.). Cf. Harp. p. 253, 2 D. Suid., Phot., lex. Vind. p. 158, 11 N.

Schol. ad p. 34, 23 (p. 129, 23 D,, cf. p. 331, 6 D.) προπέποται] ἀντὶ τῶν λοιπῶν ἡδέων ἀντιδεδώρηται τῶν πόλεων ἡ ἀπώλεια. ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ προπίνειν ἐν τοῖς συμποσίοις, ὅταν τις χάριτας ὁμολογῶν τινι δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ πόματι μετὰ τοῦ ποτοῦ χαρίσηται αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον, ἀργυροῦν ὂν ἢ χρυσοῦν. Cf. Harp. 259, 10 D., unde scholiasta vel potius Morelius sua hausisse videtur, Phot. s. v. προπίνει, Suid. Hes. lex. Vindob. p. 149, 15 N.

§ 5.

In antecedentibus saepius ad atticistarum lexica Pausaniae et Aelii Dionysii, quae Batavorum sollertia et industria redintegrata sunt, ducti sumus. Experiendum igitur est, si forte etiam alia scholia ad eos referenda esse videantur. Nam quanti eorum lexica rhetorica aestimanda essent in veteribus scriptoribus interpretandis, quam multa ad veterum Atheniensium mores institutaque explicanda, ad eorum rem vel publicam vel sacram vel privatam illustrandam contulissent, jam pridem cognitum est, postquam Rindfleischius in diss. phil. Regimont. a. 1866 et Schwartzius in diss. Trajectina a. 1877 eorum fragmenta, quae imprimis sunt in Eustathii commentariis ad Homeri Iliadem et Odysseam conscriptis, summa cum industria collegerunt. Quorum fragmentorum ex comparatione cum lexicis graecis, quae ad nostram usque aetatem propagata sunt, viri docti perspexerunt, ea quae in antecedentibus occasione oblata jam indicavimus, Photii lexicon paene totum ex Aelii Dionysii Pausaniaeque glossis consarcinatum esse, praeterea autem in Suidae lexico et in Bekkeri anecdotis graecis et in Et. Mag. (cf. Naber. prol. ad Phot.

p. 167—173) et Hesychio[1]) et Eustathio (cf. Naber. prol. p. 48—54) plurima atticistarum fragmenta latere, quorum ad glossas nobis confugiendum esse, ubi Photius propter lacunas deficeret. Sed etiam in scholia atticistarum explicationes transiisse confirmatur et ejusmodi scholiis, qualia exstant ad Thucyd. VI. 27, 4 et ad Plat. p. 406 Bekk., ubi expressis verbis Pausanias et Aelius Dionysius laudantur, et multis aliis scholiastarum explicationibus, quibuscum atticistarum fragmenta nominibus eorum insignita conveniunt.

Ad atticistas igitur adeundos duplex patet via, altera et ea certissima per fragmenta nominatim laudata, altera, ut lexica, quae etiamnunc exstant, quae illis usa esse constat, inter se et cum scholiis conferamus; hoc enim modo scholiorum, auctores satis probabili ratione eruemus.

Paucis his verbis praemissis jam accedam ad comparationem scholiorum Demosthenicorum cum atticistarum fragmentis. Atque in scholiis quidem ipsis neque Pausaniae aut Aelii Dionysii nomen usquam appellatur neque verbo ullo, sicut *ἀττικιστής*, fons indicatur. Contra in servatis atticistarum fragmentis uno quidem loco Aelius Dionysius Demosthenem respicit s. v. *ῥῶπος* (Eust. p. 927, 53, Rindfleisch frg. 324, Schwartz, Aelii Dionysii frga. p. 134[2]), et Pausanias semel Demosthenis locum affert apud Eust. p. 1881, 1, Rindfleisch frg. 357: *διὸ καὶ ψιθυροῦ Ἀφροδίτης κατὰ Παυσανίαν ἱερὸν ἦν Ἀθήνησι καὶ Ἔρωτος δέ· οὗ καὶ Δημοσθένης, φησί,*

---

[1]) Etiam Hesychium (i. e. Diogenianum) ex atticistis hausisse mihi persuasum est contra Naberi sententiam, quae in contrariam partem discedit (proleg. p. 27). Nostra opinio, quam primus protulit M. Schmidtius (quaest. Hesych. p. CXXV), et Bogsenus l. c. p. 62. confirmavit, ea potissimum re sustentatur, quod atticistarum fragmenta multis antiquissimorum auctorum fragmentis ornata videmus, quae apud Diogenianum desiderantur.

[2]) *Λεπτὸς καὶ ἀτελὴς φόρτος καὶ ποικίλος· γέλγην δὲ αὐτὸν ἔλεγον οἱ παλαιοί· ὅθεν καθά ὁ ῥωποπώλης οὕτω καὶ ὁ γελγοπώλης· ἡ δὲ λέξις τοῦ ῥώπου παρά τε Δημοσθένει καὶ ἑτέροις. ἐκ τούτου δὲ καὶ ῥωποπερπερήθρα τις προσερρέθη ἐπὶ χυδαιότητι καὶ φλυαρίᾳ σκωπτόμενος, οὗ ἡ παραγωγὴ κατὰ τὸ δακτυλήθρα καὶ τὰ ὅμοια; φέρεται δὲ καὶ ῥῦμα τι ῥωπίζειν, ὃ δηλοῖ τὸ σύμμικτα καὶ συμπεφυρμένα ποιεῖν.*

μέμνηται ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας. Quibus glossis quamquam scholia quae respondeant in nostra scholiarum collectione non inveniuntur, tamen hoc certe videre licet Aelium Dionysium et Pausaniam in lexicis suis condendis Demosthenem respexisse.

Cum atticistarum autem fragmentis conveniunt haec scholia.

Scholion ad p. 411, 26 (p. 430, 13 D.): *ἀλιτηρίοις] ἐκλήθησαν ἀλιτήριοι ἐξ ἀρχῆς οἱ κλέπται καὶ ἄδικοι ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας, ἀπὸ τοῦ λιμοῦ γεγενῆσθαι παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἁρπάζειν τινὰς τὰ ἄλευρα,* quocum convenit schol. Plat. p. 406 B (Rindfleisch. frg. 38. Schwartz. p. 14): *κατὰ Διονύσιον γὰρ τὸν Ἁλικαρνασσέα, λιμοῦ γενομένου Ἀθήνησιν, οἱ πένητες προφερόμενα ἄλευρα διήρπαζον· ἐλέχθησαν οὖν οἱ τοὺς ἀλοῦντας ἐπιτηροῦντες ἀλιτήριοι· διέτεινε δὲ τὸ ὄνομα, ὥστε καὶ ἐπὶ πάντων τῶν μετὰ βίας τι ποιούντων, ἢ ἁμαρτανόντων λέγεσθαι.* Ad quae verba fortasse apud Dionysium adnexa erant, quae legimus in schol. Arist. Eq. v. 448, ubi de caede Cylonis dicitur: *τοὺς οὖν ἁμαρτάνοντας εἰς τοὺς ἱκέτας ἀλιτηρίους ἔφασκον.* Eadem fere ac Dionysius praebent eum secuti auctor B A G p. 377, 11, Suidas, E. M. p. 65, 34. Hoc igitur scholion propter admirabilem verborum similitudinem ex Dionysii lexico fluxisse putandum est.

Schol. ad p. 503, 21 (p. 524, 11 D.) *γέλοιον] γέλοιος ὁ καταγέλαστος· γελοῖος δὲ ὁ γελωτοποιός,* quocum conferras Eust. p. 205, 62 (Rindfleisch. frg. 109, Schwartz. p. 43): *τοῦ δέ τρισυλλάβου* (sc. *γέλοιον*) *τινὲς ὀξύνουσι τὴν πρώτην συλλάβην, ὥς φησιν Αἴλιος Διονύσιος· οἱ δὲ πλεῖστοι γελοῖον μὲν προπερισπωμένως τὸν γελωτοποιὸν λέγουσιν, οἷον τὸν μῖμον, γέλοιον δὲ τὸν καταγέλαστον.* Scholion igitur, quod idem praebet ac Dionysius, ad eum referendum videtur, neque, quod in scholion non tota Dionysii explicatio recepta est, mirari debemus, cum scholiastarum sit lexicographorum explicationes in brevius contrahere atque nonnulla omnino omittere. Praeterea Dionysianam doctrinam invenimus apud Ammonium ed Valck. p. 36, nec non apud Suidam, qui duas habet glossas, alteram una cum Thoma. Mag. p 75 Ritschl: *γελοῖον (οὐδετέρως μόνον) τὸ γέλωτος ἄξιον,* alteram cum Dionysio: *γέλοιος*

ὁ καταγέλαστος προπαροξυτόνως, γελοῖος δὲ γελωτοποιός Ordinem autem verborum plane perturbavit Thomas Mag. l. c. in priore glossa: *γελοῖος ὁ καταγέλαστος, γέλοιος δὲ ὁ γελωτοποιός*, quae jam justum in ordinem redigenda sunt. Etiam E. M. p. 224, 45 Dionysianam interpretationem praebet, quam haud scio an ex Photii lexico, quod usurpare solet, hauserit: *γέλοιος λέγεται ὁ γέλωτος ἄξιος, γελοῖος δὲ ὁ γελωτοποιός.* Photius autem hoc loco propter codicis lacunam deficit. Omnes igitur quos adhuc citavi auctores Dionysium sequuntur. Cf. Hes. Phryn. 226 Lob. Bachm. A G p. 184.

Schol. ad p. 23, 13 (p. 98, 15 D.): *ἰστέον δὲ ὅτι κοινὸν μὲν ἦν τῆς τραγικῆς ὀρχήσεως εἶδος ἡ προσαγορευομένη ἐμμέλεια, τῆς δὲ κωμικῆς ὁ κόρδαξ, τῆς δὲ πολεμικῆς ἡ πυρρίχη.* Quocum mire convenit Aelii Dionysii explicatio apud Eust. p. 1167, 20 (Rindfleisch. frg. 180, Schwartz. p. 50): *Αἴλιος Διονύσιός φησι καὶ αὐτός, ὅτι ἐμμέλεια τραγικὴ ὄρχησις ὥσπερ ἡ κωμικὴ κόρδαξ καὶ ἡ σατυρικὴ σίκιννις. ἐκαλεῖτο δέ, φησιν, ἐμμέλεια καὶ τὸ ὑπὸ τὴν τραγικὴν ὄρχησιν ᾀδόμενον αὔλημα.* Itaque ne in hoc quidem scholio dubitatio admittitur, quin ex Dionysii lexico derivatum sit, quare non opus esse mihi videtur ceteros lexicographos, ubi similia leguntur, adscribere.

Schol. ad p. 537, 29 (p. 573, 23 D.): *ἐπὶ κόρρης] τῆς κεφαλῆς, τουτέστιν ἐπὶ κόρσης, ὥσπερ μυρρίνη καὶ μυρσίνη.* Iam primum constare videtur non conferendam esse Harpocrationis glossam p. 125, 10 D.: *ἐπὶ κόρρης· Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Μειδίου. ἄλλοι μὲν ἄλλως ἐπέδοσαν, βέλτιον δὲ ὑπολαμβάνειν ἐπὶ κόρρης λέγεσθαι τὸ ἐπὶ τῆς γνάθου, ὃ λέγομεν ἐν τῷ βίῳ ῥάπισμα.* Immo proxime ad scholion accedunt, quae E M p. 360, 35 praebet: *κόρσην γὰρ τὴν κεφαλὴν λέγουσιν, μεταβεβλῆσθαι δὲ τὸ σ εἰς ρ Ἀττικῶς ὡς ἐπὶ τῆς μυρρίνης καὶ ταρρός, ἔστι γὰρ μυρσίνη καὶ τάρσος*, propterea quod in utraque adnotatione verbum *μυρρίνη* exempli gratia affertur. Sed oritur quaestio, cui auctori E M. sua debeat. Haec igitur simul cum altera Et. Magni glossa: *ἐπὶ κόρρης· ἐπὶ κεφαλῆς ἢ γνάθου ἢ κροτάφου. κόρρην γὰρ καὶ κόρσην ὅλην τὴν κεφαλὴν σὺν τῷ αὐχένι λέγουσιν*, quae etiam apud Suidam exstat, ex Photii lexico hausta esse mihi videntur, quod semper fere

in Atticorum usu loquendi explicando ab auctore Et. Magni exscribi solet; pro certo autem hoc loco illud confirmare non licet, quod in codice Galeano Photii lacuna exstat. Sed haec conjectura verisimillima fit, primum quod Suidas, qui idem Photii codicem integrum in usum vocabat, cum Et. Magno congruit, deinde quod simile quid apud Eust. p. 492, 37 legimus: *κόρρη ὅτι ἐκ τοῦ κόρση, ὃ δηλοῖ τὸν κρόταφον, γέγονε τῇ τροπῇ τοῦ ρ εἰς σ, καί ὅτι κόρρη τὴν γνάθον σημαίνει παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὅθεν τὸ κατὰ κόρρης τύψαι, ἤγουν κατὰ κροτάφου ἢ γνάθου*, quam Eustathii glossam propter alterum ejus locum ex Dionysii lexico profectam esse puto. Nam apud Eust. p. 947, 25 leguntur haec: *ἡ δὲ κόρση ὅτι καὶ κόρρη λέγεται, ἱκανῶς ἔγνωται ἀλλαχοῦ. ἀφ' οὗ καὶ κατὰ κόρρης καὶ ἐπὶ κόρρης δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον πληγὴ τυχὸν ἢ ῥάπισμα λέγεται τὸ εἰς σιαγόνα καὶ κρόταφον. κόρρην δέ, φησι, καὶ κόρσιν Ἀττικοὶ τὴν ὅλην κεφαλὴν σὺν τῷ αὐχένι λέγουσιν.* Itaque Et. Magni utraque glossa cum Eustathii locis ita convenit, ut uterque auctor Dionysium non ad verbum exscripsisse videatur. Quae si recte disputata sunt, scholion nostrum ex Dionysii lexico fluxisse putabimus. Dionysianam explicationem etiam habemus in BAG 255, 8: *ἐπὶ κόρρης· ἅπασαν τὴν κατὰ τῆς κεφαλῆς πληγὴν ἐπὶ κόρρης παίειν φησί, κυρίως δὲ τὸν παρὰ τὰς γνάθους τόπον.* Hesychius autem, ut solet, atticistarum glossam in brevissimum contraxit, exhibens: *ἐπὶ κόρρης· ἐπὶ κεφαλῆς ἢ γνάθου.* Cf. schol. Plat. p. 357 Bekk., quod idem atticistis debetur.

Schol. ad p. 579, 2 (p. 651, 18 D.): *πρόξενοι ἐκαλοῦντο οἱ χειροτονούμενοι ὑπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τῷ τὰς πρεσβευούσας πόλεις ὑποδέχεσθαι* (cf. p. 175, 21 D. et p. 515, 12—14 D.), *δορύξενοι δὲ οἱ ἐν πολέμοις φιλιωθέντες ἀλλήλοις, ἰδιόξενοι δὲ οἱ ἐξενωμένοι παρά τισιν.* Quas explicationes non a scholiasta demum collatas esse puto (cf. Valcken. Obs. ad Ammon. p. 198) immo sic jam in alio lexico invenisse eum probat Eust. p. 405, 35 (= Schwartz. pp. 36, 47, 69, 127): *ἰστέον δὲ ὅτι τεσσάρων τούτων ὄντων, προξένων ἀστοξένων, δορυξένων καὶ ἰδιοξένων, πρόξενοι μὲν κατὰ Αἴλιον Διονύσιον οἱ ὅλης πόλεως ξένοι, παρ' οἷς καὶ πρέσβεις κατάγονται, καὶ αὐτοὶ πρεσβείας*

κατάγουσι πρὸς τὸ δημόσιον, ἀστόξενοι δὲ οἱ ἐκ προγόνων μὲν ἀστῶν, αὐτοὶ δὲ ξένοι καὶ ἀνανεώσεως δεόμενοι. δορύξενοι δὲ οἱ ἐκ πολέμου ξένοι γεγονότες. ἰδιόξενοι δὲ οἱ ἰδίᾳ καθ' ἑαυτοὺς ξένοι ὄντες. Περὶ δὲ δορυξένου Παυσανίας φησίν, ὅτι δορύξενος ὁ ἐκ πολεμίων φίλος, καὶ ὁ πρεσβεύων περὶ λύθρων, εἰ ζωγρηθεῖέν τινες, quam Pausaniae explicationem ad verbum Suidas praebet, qui eam ex pleniore Photii codice sumpsisse videtur; Photius enim deficit hoc loco. Sed similia leguntur apud Photium s. v. ἰδιόξενοι, atque apud Eustathium Dionysii nomine insignita. Is igitur et scholiasta ex Aelio Dionysio sua hauserunt. Cf. Hes., Et. Gud. 481, 29, Bachm. AG. II, p. 379, BAG. p. 456, 5, Naberi proleg. ad Phot. p. 74. Neque ab his, quae attulimus, discrepat scholion ad Arist. Av. v. 1022: προξένους ἐκάλουν τοὺς τεταγμένους εἰς τὸ ὑποδέχεσθαι τοὺς ἐξ ἄλλων πόλεων ἥκοντας, quibuscum convenit ad verbum Suidae gl. III. s. v. πρόξενος. Neque vero ab Dionysio demum hanc glossam compositam esse discimus ex fragmento Aristoph. Byz. (p. 191 ed. Nauck.), ubi similia eodem modo congesta invenimus. Glossa igitur ab Aristophane per Didymum vel Pamphilum ad Dionysium et Pausaniam videtur pervenisse, vel si Naberum potius sequimur (proleg. p. 71 sqq.) per Tryphonem; neque enim Eustathium et Photium ipsum Aristophanem inspexisse puto, sed hauserunt ex lexicis rhetoricis, quibus semper fere utebantur. Hoc etiam modo facillime explicatur, quod utriusque grammatici verbis haud ita multa communia sunt. Nam quo plures per manus Aristophanis Byz. glossa ad Eustathium et scholiastam pervenit, eo magis verba mutabantur.

Praetera etiam hoc loco denuo monendum est de scholio p. 433, 22 D. s. v. ἀλαβαστοθήκας, quod utrum ex Harpocratione an ex atticistis haustum sit supra (p. 65) dubitavimus. Atticistas quidem de hoc verbo exposuisse videre licet ex fragmento Eust. p. 1161, 29 (= Rindfl. frg. 32, Schwartz. p. 13): ὁμοιοπαθὲς δὲ καὶ τὸ ἀλάβαστρον, ἡ μυροθήκη· παρὰ γὰρ Μενάνδρῳ ἄνευ τοῦ ρ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον καὶ παρ' Ἀθηναίῳ δὲ κεῖται Ἀλέξιδος τὸ „οὐ γὰρ ἐμυρίζετο ἐξ ἀλαβάστου.“ Παυσανίας δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέρου σημαινομένου τὴν λέξιν τιθεὶς

φησιν ἀλάβαστος, ᾧ ἐχρῶντο ἐπὶ τιμωρίᾳ τῶν μοιχῶν ἀντὶ τοῦ ῥαφάνου.

Fortasse etiam huc pertinet scholion p. 618, 7 D. s. v. *κυμβίον*, de quo jam supra (p. 73) explicavimus dubitationem exstare. Vidimus autem Pausaniam de eo verba fecisse.

His igitur locis perlustratis nihil obstare puto, quominus scholiastas Aelii Dionysii et Pausaniae opibus usos esse affirmemus. Sed id quoque concedendum est scholiastas Aelium Dionysium et Pausaniam non ad verbum exscripsisse, sed ea tantum excerpsisse, quae ad textum Demosthenicum interpretandum utilia viderentur, ita ut re ipsa cum illis consentiret. Neque vero, cum Pausaniam saepissime easdem res ac Dionysium tractavisse constet, in sequentibus conabor distinguere, utrum Pausanias an Dionysius auctor scholii sit, cum id jam neque ex lexicographis perspicere liceat neque indicia nobis praesto sint, propter quae hanc vel illam glossam jure meritoque alterutri certo vindicemus; sed in universum de atticistis loquar. Nam Rindfleischii distinctiones p. 22, etsi fortasse aliquam probabilitatem habent (cf. Boysen. p. 59), minus tamen certas esse censeo, quam ut inde argumenta, quibus nisus alterutri scholia quaedam adscribam, petiverim.

§ 6.

Cum jam supra affirmaverimus fontes Photii principales fuisse lexica Aelii Dionysii et Pausaniae atticistarum, si scholia Demosthenica cum Photio conspirant, etiamsi neuter lexicographus nominatur, jure tamen ad alterutrum ea referenda esse suspicabimus, praesertim si etiam alia lexica assentiuntur, quae atticistis usa esse constat. Atque etiamsi nullo pacto dubitari potest, quin possit fieri, ut una vel altera glossa ea, qua usuri sumus ratione injuria his atticistis adscribatur, cum, quidquid assequemur, conjectura assecuturi simus, tamen id omnibus manifestum esse debet, hac quaestione diligentur instituta permagnum fragmentorum numerum, quae in tenebris adhuc latuerunt, in lucem posse protrahi.

In scholiis igitur cum Photio conferendis hunc sequar ordinem, ut primo loco ea afferam scholia, quae aut prorsus

conveniunt cum Photio aut tam leniter inflexa et commutata apud eum leguntur, ut ne punctum quidem temporis, quin ex eodem fonte manaverint, dubitare quisquam possit, deinde quae quodammodo cum illo conspirant, adnotatis semper ceteris auctoribus. Nam cum supra compluria scholia haud dubie e lexicis rhetoricis atticistarum fluxisse demonstraverimus, jam ejus quoque generis observationes scholiastae Demosthenis ad eundem fontem revocandas esse licebit arbitrari, quae ex parte tantum possint comparari cum atticistarum apud lexicographos reliquiis.

Neque mirum esse potest, quod ex summa scholiorum multitudine tam pauca scholia cum Photio consentiunt; nam dimidia fere pars lexici Photiani deperdita est; desiderantur enim *ἀᾶ — ἀγχίνοια*, *ἀδιάκριτος — ἐπώνυμοι*, *εὔριζον — εὔωνον*, *κοικύλλειν — κρατηρίζων*, *φορητῶς — ψιλεύς*, *φήθησαν* — fin. Ad quod etiam accedit, quod ea, quae nobis servata sunt, ipsa valde decurtata et mutilata sunt.

Scholiastam igitur satis diligenter dialectum Atticam curasse patet ex significatione scholio adscripta *ἀττικόν*, quam saepissime in scholiis nostris invenire poteris. Atque cum nullius pretii sit omnes ejusmodi locos afferre, hic adscribam nonnulla exempla, quae mihi obiter quaerenti occurrerunt: p. 59, 25 D. *μάταιος] Ἀττικὸν τὸ μάταιος ἡ στρατεία*; p. 67, 8 D. *συνάρασθαι] ἔδει μὲν εἰπεῖν συνάρασθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' Ἀττικῶς εἶπεν*; p. 117, 14 D. *ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς] ἀντὶ τοῦ ἄξιον νομίζω· σπανίως γὰρ εὑρίσκεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ ἀξιῶ ἀντὶ τοῦ παρακαλῶ*, p. 134, 26 D.; p. 265, 28 D.; p. 442, 8 D.; p. 502, 11 D.; p. 702, 20 D.; p. 753, 14 D.; quorum scholiorum nullum apud Photium invenitur.

Atque ut ad scholia cum Photio conferenda transeamus, tria tantum scholia exstant, quorum non sensus modo, sed verba etiam cum Photio concinunt:

Schol. ad p. 14, 27 (p. 61, 19 D.): *σύνταξίς ἐστι δύο πραγμάτων ὥσπερ ἕνωσις* et Photius s. v. *σύνταξις· δύο πραγμάτων ἕνωσις· καὶ τὸ λαμβάνειν καὶ ποιεῖν τὰ δέοντα*, quae extrema verba ex Demosthene ipso transscripta sunt (Ol. I, 20).

Harpocratio, qui etiam hoc verbum explicat, habet p. 285, 8 D.: *σύνταξις· ἀντὶ τοῦ συντεταγμένη διοίκησις.*

Non adeo ad verbum, sed maximam partem cum Photio convenit schol. ad p. 29, 23 (p. 118, 14 D.): *μαιμακτηριών] ἀπὸ τῆς μαιμάξεως, μαιμάξαντες ἀντὶ τοῦ ὁρμήσαντες. ἐτρύγησαν ἀμπέλους καὶ οἶνον ἐποίησαν.* Photius enim habet s. v. *μαιμακτηριών· καὶ οὗτος μὴν Ἀθήνησιν ε΄· ὠνομάσθη δὲ ἀπὸ τῆς μαιμάξεως τῆς περὶ τὴν ἄμπελον· μαιμάξαντες γάρ, ὅ ἐστιν ὁρμήσαντες, ἐτρύγησαν ἄμπελον καὶ οἶνον ἐποίησαν*, cujus glossae BAG 280, 27 nihil nisi priorem partem usque ad *πέμπτος* habent. Quare dubium esse non potest, quin et scholiasta et Photius et auctor V. lex. Bekk. ex eodem fonte, i. e. ex atticistis, hauserint. Harpocration autem s. v. plane alia praebet.

Accedit scholion Patm. ad or. LIV § 7: *Λεωκόριον] ἱερὸν τῶν Λεὼ θυγατέρων· ἦσαν δὲ τρεῖς, Φρασιθέα, Θεόπη, Εὐβούλη, αἳ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐσφάγησαν, τοῦ πατρός ἐπιδόντος. ὁ δὲ Λεὼς ἦν Ὀρφέως, οὗ ἐπώνυμος ἡ Λεοντὶς φυλή.* Photius cum paucorum verborum discrepantia habet: *Λεωκόριον· ἱερὸν Ἀθήνησιν· τοῦ δὲ Λεὼ θυγατέρες τρεῖς· Φρασιθέα, Θεόπη, Εὐβούλη, αἳ παρθένοι ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐσφαγιάσθησαν κατὰ χρησμόν, ἑκόντος τοῦ πατρὸς ἐπιδὸντος. ὁ δὲ Λεὼς υἱὸς ην Ὀρφέως, οὗ ἐπώνυμος καὶ ἡ Λεοντὶς φυλή*, quare de ejus cognatione cum scholio certe nemo dubitabit. Brevius eadem explicata sunt in BAG. p. 277, 13, alio loco nusquam.

Quibus exemplis cum jam apertum sit interdum scholia nostra et glossas Photianos ad eundem fontem redire, ea enumerabo scholia, quae cum glossis Photianis similitudinem quandam habent vel eundem tantum sensum exprimunt. Nam notum est eos, qui aliorum lexica in suum usum vocabant, plerumque non verba ipsa exscripsisse, sed ipsas rerum summas tantum excerpsisse. Singula autem scholia ad litterarum ordinem disponam.

Phot. s. v. *ἐπώνυμοι· οἱ κατ' ἀρετὴν διαπρέποντες, ἀστοὶ καὶ ξένοι, χαλκαῖς εἰκόσιν ἐτιμῶντο· ἀφ' ὧν ἐνίων καὶ ταῖς φυλαῖς ἐτέθη ὀνόματα· φασὶ δ'ἐκεῖθεν πρῶτον δόξαι τὰς φυλας ἐξηγήσασθαι· ἀπορούντων γὰρ αὐτῶν ὀνόματα ταῖς φυλαῖς*

θέσθαι, ἀπὸ τῶν ἐδοξοτάτων τοῦτο ποιῆσαι etc. conferri potest cum scholiis ad pp. 485, 17 (p. 499, 25 et 500, 1 D.), 702, 12 (p. 737, 27 D.), 705, 19 (p. 742, 9 D.), quae adscribere non libet. Ad scholia p. 500, 1 D. et p. 742, 9 D. etiam propius accedit glossa Hes. s. v. *ἐπώνυμοι· οἱ τῶν φυλῶν ἐπώνυμοι ἥρωες, οἵπερ ἦσαν δέκα*; sed cum mihi persuasum sit Hesychium ex atticistis hausisse, etiam haec scholia ad eos referemus, praesertim cum in BAG 245, 18 legamus: *ἐπώνυμοι ἄρχοντες δισσοί εἰσιν, οἱ μὲν τεσσαρακονταδύο τῶν ἡλικιῶν, οἱ δὲ δέκα τὸν ἀριθμόν, ἀφ' ὧν αἱ φυλαὶ προςηγορεύθησαν.* Neque vero glassam ab atticistis inventam esse puto, immo collato Harp. p. 133, 1 D. suspicor utrosque sua Pamphilo debere. Cf. lex. Cant. 343, 7 N.

Schol. ad p. 562, 14 (p. 625, 8 D.): *Ἑρμῆς πέμματος εἶδος καὶ ἰδέα πόσεως ἔστι. καὶ Ἑρμῆς πρὸς τῇ Πυλίδι.* Cujus summam etiam praebet Phot. s. v. *Ἑρμῆς· πόσεως εἶδος· ὡς ἀγαθοῦ δαίμονος καὶ Διὸς σωτῆρος*, et paene prorsus cum eo consentiens Hes. s. v. *Ἑρμῆς· τὸν Ἑρμῆν ἐπὶ πόσεως ἰδέας ἔλεγον καθάπερ Ἀγαθοῦ δαίμονος καὶ διὸς Σωτῆρος .... καὶ πέμματος εἶδος κηρυκειοειδές.* Horum igitur si glossas cum scholio contuleris, tibi persuadebis in atticistarum libris, ex quibus quod singuli in usum suum putabant exscripserunt, pleniorem glossam exstitisse. Eust. habet p. 1470, 62: *πότιμος Ἑρμῆς περὶ οὗ ἱστορῶν ὁ δειπνοσοφιστὴς λέγει ὅτι ἑρμῆς εἶδος πόσεως παρὰ Στράττιδι*, quae explicatio invenitur apud Athenaeum I, p. 32ᵇ *καὶ Ἑρμῆς δ' εἶδος πόσεως παρὰ Στραττίδι.* Quae cum ita sint non errabimus, si putamus explicationem ad Pamphilum vel Didymum referendam esse, unde et Athenaeus et atticistae eam petiverint (cf. Naber p. 72).

Schol. ad p. 419, 12 (p. 436, 25 D.) *ἐρρῶσθαι] ἀντὶ τοῦ οἰμώζειν· τῶν διφορουμένων γὰρ ἡ λέξις· καὶ ἐπὶ κακοῦ λέγεται* ideo atticistarum esse crediderim, quod simile quid apud Phot. et Hes. invenitur. Phot. habet s. v. *ἐρρῶσθαι φράσας· οἰμώζειν εἰπών· κατεγνωκώς*, quae Suidas exscripsit; Hes. *ἐρρῶσθαι φράσας· οἰμώζειν εἰπών.* Cetera lexica hanc glossam omnino non exhibent.

Ad p. 573, 9 (p. 643, 6 D.) adnotat scholiasta: *Ἐτεοβουτάδην δὲ τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ. τὸ γὰρ ὄνομα ἀπὸ Βούτου τινὸς ἀρχαίου γέγονεν Ἀθηναίου, καὶ τὸ ἐτεὸν τὸ ἀληθές*, ad quod scholion accedit Patm.: *γένος Ἀθήνησιν ἱερόν, καὶ ὄντως Ἀττικὸν καὶ γνήσιον, ἐξ οὗ ἐγένοντο τῆς Ἀθηνᾶς αἱ ἱέρειαι.* Quae scholia Harpocrationi p. 138, 9 D.: *Ἐτεοβουτάδαι· γένος παρ' Ἀθηναίοις, οἷον οἱ ἀληθῶς ἀπὸ Βούτου· ἐτεὸν γὰρ τὸ ἀληθές. ἐκ δὲ τούτων καθίστατο ἡ ἱέρεια τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, καθά φησιν Δράκων περί γένων* simillima sunt, neque minus Photii utrique glossae: *Ἐτεοβουτάδαι· γένος Ἀθήνησιν· οἷον οἱ ἀληθῶς ἀπὸ Βούτου γεγονότες. ἐκ δὲ τούτων καθίστατο ἡ ἱέρεια τῆς Πολιάδος. καθαρῶς δὲ ἦν Ἀττικὸν τὸ γένος καὶ γνήσιον· τὸ γὰρ ἐτεὸν τὸ ἀληθὲς δηλοῖ*, cui glossa EM. p. 386, 3 similis est, et *Ἐτεοβουτάδαι· γένος πολὺ λαμπρόν· ἀπὸ Βούτου, ἀφ' οὗ ἱερεῖς καθίσταντο Ἀθήνησιν*, quam Suidas exscripsit. Cf. ABG. 257, 4, Eust. 1644, 47, Hes., quorum glossae ex atticistae aduotatione contractae sunt. Quibus expositis in medio relinquendum est, unde scholiasta adnotationem suam deprompserit, quod idem de schol. Aesch. II, 147 judicandum mihi videtur, quamquam Freyerus l. c. p. 325 summa cum confidentia de atticistis cogitat.

Eadem sententia valet, ut haec statim adjungam, in scholion ad p. 747, 2 (p. 791, 24 D.): *ἱερομνήμων ἐλέγετο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς Ἀμφικτυόνας ὑπὲρ τῆς πόλεως*; nam cf. Harp. p. 159, 8 D. Hes. Phot. BAG 266, 1,

nec non in scholion ad p. 314, 1 (p. 327, 21 D.): *νεήλατα*] *ἄλευρα νεωστὶ ἀληλεσμένα*; nam cf. Harp. p. 212, 10 D., Phot., BAG 282, 22. Stolidus igitur scholiasta priora tantum auctoris sui verba exscripsit, totam ejus explanationem ne perlegisse quidem videtur.

Deinde schol. ad p. 436, 5 (p. 444, 25 D.): *ἐτύρευε*] *κατεσκεύαζε, ἐμηχανᾶτο. μεταφορὰ ἀπὸ τοῦ γάλακτος συναγομένου* atticistis deberi concedes collata Photii duplici glossa: *τυρεύεται· συνίσταται καὶ συμπήγνυται* et *τυρεύων· κατασκευάζων* (idem Suid.), quam utramque etiam E. M. p. 772, 6 praebet. Duplex autem glossa cum Nabero sic explicanda est, ut putemus alteram a Dionysio, alteram a Pausania pro-

fectam esse. Neque utri auctori singulas adscribamus, certiores fimus glossa B A G 308, 13: *τυρεύειν· τὸ πηγνύναι καὶ συντιθέναι, ἀπὸ τῶν τὸ γάλα πηγνύντων καὶ τυρὸν ποιούντων*, quae proxime ad scholion accedit. Hes. habet: *τυρεύεται· ταράττει, κυκᾷ*

Phot. s. v. *εὐθύνα· κυρίως ἣν εἰςάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς*, quocum paene prorsus convenit lex. rhet. in B A G 245, 6: *εὐθύνας· κυρίως ἃς εἰςάγουσιν οἱ λογισταὶ πρὸς τοὺς δόξαντας μὴ ὀρθῶς ἄρξαι τῆς πόλεως ἢ πρεσβεῦσαι κακῶς.* Quam glossam cum praeter lex. Cantabr. 344, 1 N. nusquam apud alium lexicographum inveniatur, contulerim cum schol. ad. p. 717, 19 (p. 753, 5 D.) *εὔθυνα δὲ ἀπολογία, ὧν τις δημοσίᾳ πιστευθεὶς διῴκησεν, οἷον πρεσβείαν ἢ ἱερωσύνην*; Hes. s. v. plane alia habet. Maxime autem convenit schol. Patmiense ad hunc locum: *εὔθυνα· ἣν εἰςῆγον οἱ λογισταὶ κατὰ τῶν δοξάντων μὴ ὀρθῶς ἄρξαι ἢ παραπρεσβεῦσαι ἢ ὅλως δημόσιόν τι καὶ κοινὸν διαχειρισάντων. κατηγόρει δὲ ὁ βουλόμενος, καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖτο τιμᾶν ὅσον ἐβούλοντο*, cujus de origine ex atticistis certe nemo dubitabit.

Cum schol. Patm. ad or. XLVIII § 48: *ἐχῖνος· ἀγγεῖόν τι χαλκοῦν, ἐν ᾧ ἀπετίθεσαν τὰς μαρτυρίας καὶ τὰς προκλήσεις οἱ δικαζόμενοι* comparanda est Photii glossa s. v. *ἐχῖνος· καδίσκος τὶς ἐστι χαλκοῦς, εἰς ὃν αἵ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις ἔγγραφοι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων.* Simillima etiam exstant in B A G p. 258, 3. Cf. Harp. p. 143, 11 D.

Cum schol. ad p. 706, 12 (p. 743, 5 D.) *ἄρχοντες ἐννέα ἐλέγοντο οἱ ἓξ θεσμοθέται, οἵτινες εἰςῆγον τὰς τῶν παρανόμων γραφάς, εἶτα εἷς βασιλεὺς* etc. similitudinem habet unus Photius s. v. *θεσμοθέται· ἀρχὴ Ἀθήνησιν ἀνδρῶν ἕξ, οἳ τὴν τῶν νόμων ἐπιμέλειαν ἐποιοῦτο καὶ τὰς εἰςαγγελίας εἰςήγγελλον εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς χειροτονίας καὶ τὰς προβολὰς ἁπάσας καὶ γραφὰς παρανόμων· καὶ ἦσαν διορθωταὶ τῶν νόμων.* Nam Harp. p. 152, 16 D. et 145, 4 D. et p. 239, 19, quae glossa extrema pravo judicio in textu lexici Cantabrigiensis ab editoribus omittitur, B A G p. 264, 15 et 310, 12, lex. Vind. p. 103, 7 N. plane alia exhibent.

Scholii ad p. 419, 26 (p. 437, 22 D.) ἡ θόλος τόπος ἐστίν, ἔνθα ἐσιτοδοτοῦντο ἀπὸ τοῦ δημοσίου γραμματεῖς οἱ χειροτονηθέντες ἐκ τῆς πόλεως· ἐκλήθη δὲ θόλος διὰ τὸ θολοειδὲς καὶ στρογγύλον εἶναι τὸ σχῆμα posterior pars similis est glossae Photianae s. v. θόλος· τόπος ἐν τοῖς ἀρχαίοις θολοειδής, ὀροφὴν ἔχων ἐξ οἰκοδομῆς, ἀλλ' οὐχὶ ξυλίνην, ἢ διὰ τὸ ᾠκοδομῆσθαι αὐτὸν στρογγύλον· λέγεται δὲ καὶ θηλυκῶς ἡ θόλος. Ex eodem fonte tracta est etiam glossa B A G p. 264, 26: θόλος· τόπος τις ἐν τοῖς ἀρχαίοις, κληθεὶς διὰ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς· ἦν γὰρ θολοειδής, καὶ ὀροφὴν εἶχε περιφερῆ οἰκοδομητήν, οὐχὶ ξυλίνην, ὡς τὰ ἄλλα οἰκοδομήματα. Cf. E. M. p. 453, 30.

Cum scholio ad p. 387, 12 (p. 406, 16 D.) κακῶν Ἰλιάς] ἀπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ κακῶν ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα πασχόντων (cf. Schwartz. p. 69) conferas Phot. s. v. Ἰλιὰς κακῶν· ἀπὸ παροιμίας τοῦτο ἐλέγετο ἐπὶ τῶν μεγάλων κακῶν (unde Suid.), Eust. p. 1175, 62 τοῦτο ἀστείως πέπλασται διὰ τὰς μεγάλας ἄτας, ἃς ἐκ Διὸς οἱ Τρῶες ἔπαθον, ὧν ἕνεκα καὶ Ἰλιὰς κακῶν πεπαροιμίασται, Phrynichi σοφιστικὴν προπαρασκευήν, in qua atticistarum excerpta inesse constat (cf. Naber. prol. p. 89—95, in B A G p. 43, 31: Ἰλιὰς κακῶν· ἐπὶ μεγάλων συμφορῶν ὁ λόγος τίθεται, lex. rhet. in B A G p. 269, 23: κακῶν Ἰλιάς· παροιμία γέγονε δὲ ἀπὸ τῶν Ἰλιακῶν κακῶν. Hae igitur glossae, quas omnes atticistis deberi suspicari licet, cum scholio tantam similitudinem habent, ut de eodem fonte cogitare debeamus.

Sed liceat mihi in sequentibus breviori esse et eos tantum locos adscribere, nisi res aliter postulat, ex quibus concludi posse arbitror, atticistas fontem scholiorum esse.

Schol. Patm. ad or. XXIII. § 213: Κυνόσαργες· γυμνάσιον Ἀθήνησιν Ἡρακλέους, ἔνθα οἱ νόθοι ἐγυμνάζοντο, ἐπεὶ καὶ Ἡρακλῆς νόθος ἦν. ἐκλήθη δὲ ἀπὸ κυνὸς ἁρπάσαντος κρέας ἐκ θυσίας γενομένης τῷ Ἡρακλεῖ κἀκεῖσε ἀποθεμένου. Phot. Κυνόσαργες τόπος ἐστὶ παρ' Ἀθηναίοις καὶ ἱερὸν Ἡρακλέους κατ' αἰτίαν τοιαύτην· Δίομος ὁ Ἀθηναῖος ἔθυεν τῇ Ἑστίᾳ· εἶτα κύων λευκὸς παρὼν ἥρπασε τὸ ἱερεῖον καὶ ἀπέθετο εἴς τινα τόπον. ὁ δὲ περιδεὴς ἦν... ἐπειδὴ οὖν καὶ ὁ Ἡρακλῆς δοκεῖ

νόθος εἶναι, διὰ τοῦτο ἐκεῖ οἱ νόθοι ἐτελοῦντο, οἱ μήτε πρὸς πατρὸς μήτε πρὸς μητρὸς πολῖται (unde Suid.). Cf. B A G p. 274, 21, Harp. p. 186, 14 D.

Schol. ad p. 36, 18 (p. 133, 24 D.): λήρους] ἢ λήρους λέγει τοὺς κρουνοὺς ἀπὸ τοῦ λίαν ῥεῖν, ὥσπερ καὶ Ἀριστοφάνης κρουνοχυτρολήραιον, ἢ λήρους καθολικῶς εὐτελῆ τινα ἐκ τοῦ λήρου τοῦ φλυάρου καὶ περιττοῦ. Phot. λῆρος· φλυαρός. ματαιόφημος Hes. λῆρος· μάταιος, φλύαρος, ψεύστης. B A G p. 276, 16: ληρεῖν· παραφρονεῖν, φλυαρεῖν, ματαιολογεῖν.

Schol. ad p. 785, 4 (p. 808, 13 D.): μοσχεύητε] ἀντὶ τοῦ ἀνατρέφητε. κατὰ μεταφορὰν τῶν γεωργῶν τῶν παρὰ τὸ ὕδωρ τιθέντων τὰ φυτά, ἐπὶ τὸ θᾶττον αὔξεσθαι. Phot. μοσχεύητε· τρέφητε. κυρίως γὰρ μοσχεία ἡ τῶν λεπτῶν λαχάνων φυτεία. B A G p. 280, 18: μοσχεύητε· τρέφητε. κυρίως γὰρ μοσχεία ἡ τῶν λεπτῶν λαχάνων μεταφυτεία ἢ φυτῶν.

Schol. ad p. 262, 17 (p. 299, 4 D.) ἐν Μουνυχίᾳ] Μουνυχία τόπος περὶ τὸν Πειραιᾶ, ἔνθα ἐστὶν ἱερὸν Μουνυχίας Ἀρτέμιδος etc. Phot. Μουνυχία· τόπος τοῦ Πειραιῶς· ἀπὸ Μουνυχίας Ἀρτέμιδος, ἥτις ἐπωνομάσθη ἀπὸ Μουνύχου τοῦ Παντακλέους, quibuscum prorsus B A G p. 279, 23 conveniunt. Cf. Harp. p. 207, 1 D., Et. Gud. p. 589, 48.

Schol. ad p. 598, 4 (p. 677, 8 D.): ὀρόβους] ὄροβος εἶδος κριθῆς (B.) Ὄροβος εἶδος κριθῆς οὐδεμιᾶς τιμῆς ἄξιον, ὃν βόες ἐσθίουσι καὶ ἐρέπτουσιν (P). Phot. ὄροβοι· ὀσπρίου τι εἶδος γνωρίμου. E M p. 632, 26 ὄροβος· ὀσπρίου εἶδος. Suid s. v. ὄροβος· εἶδος κριθῆς. B A G p. 286, 24 ὄροβοι· ὀσπρίου εἶδος, ἀφ' οὗ ἴσως ὀρόβια τὸ πρῶτον ἐγίνετο.

Schol. Patm. ad or XXV, § 46: παλιγκαπηλεύειν· τὸ πραγματεύεσθαι. μεταβολεύς· ὁ παρὰ τοῦ παλιγκαπήλου ἀγοράζων καὶ μεταπωλῶν. Phot. παλιγκάπηλος· ὁ τὸ αὐτὸ ἀγοράζων καὶ πωλῶν. λέγουσιν δὲ καὶ παλινέμπορος, et μετάβολοι· πραγματευταί, μεταπρᾶται, et κάπηλος· μεταβολεύς, πραγματευτής.

Schol. ad p. 715, 20 (p. 751, 10 D.): ἐν παραβύστῳ] ἀντὶ τοῦ λάθρᾳ· ἀπὸ τῆς μεταφορᾶς τῶν παραπληρωμάτων etc. Phot. παράβυστον· παρακεκρυμμένον· λάθρᾳ γινόμενον, quae eadem Suidas in priore glossa. Hes. παράβυστον· λάθρᾳ

γινόμενον, ἀπόκρυφον. B A G p. 292, 24 *παράβυστον· το λάθρᾳ γινόμενον.* Harp. p. 237, 1 D. plane alia habet.

Schol. Patm. ad or. XXI, § 17: *παρασκήνια] αἱ τῆς θυμέλης ἑκατέρωθεν πλευραὶ καὶ εἴςοδοι.* Phot. *παρασκήνια· αἱ εἴςοδοι αἱ εἰς τὴν σκηνήν.* B A G p. 292, 12 *παρα σκήνια· παρασκήνιά ἐστιν εἴσοδοι αἱ εἰς τὴν σκηνὴν εἰςάγουσαι· σκηνη δ' ἐστὶν ἡ νῦν λεγομένη θυμέλη.* Minus convenit Harp. p. 239, 8 D.

Schol. ad. p. 20, 5 (p. 86, 7 D.) *πεφενάκικεν] εἴρηται ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης, τῆς προςθετῆς κόμης, ἥτις ἕνεκεν ἀπάτης γίνεται.* Phot. et Hes. *πεφενάκικεν· ἠπάτησεν.* E. M. p. 790, 16 *φενακίζειν παρὰ τὸ φενάκη· ἔστι δὲ κόσμος γυναικεῖος, ἡ λεγομένη οὐρά* et *φενακίζειν· τὸ ἀπατᾶν.* Suid *φενάκη· κυρίως ἡ προςθετὴ καὶ ἐπιτηδευτὴ κόμη· ἀπὸ τῶν κατερρυηκυιῶν γυναικῶν καὶ οὕτως ἀπατουσῶν διὰ τῆς ἐπειςάκτου κόμης.* Eust. p. 1422, 4 *φενάκη· περίθετος περικεφαλαία ἐκ τριχῶν, ὅτι παρὰ τὸ φενακίζειν λέγεται.*

Schol. ad p. 244, 2 (p. 283, 23 D.) *ἐν Πυκνί] πνὺξ ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ πεπυκνῶσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν αὐτῇ.* Phot. *Πνύξ· Ἀθήνησιν ἐκκλησία· ἢ ἀπὸ τοῦ πυκνοῦσθαι τὸν ὄχλον ἐκεῖ· ἢ ἀπὸ τοῦ πυκνὰ εἶναι τὰ περὶ αὐτὴν οἰκήματα,* quocum plane consentit schol. Plat. p. 444 B.; scimus autem in scholiis Platonicis permulta ex atticistis sumpta inesse; videmus igitur, quantum fructum capiamus ex scholiorum inter se comparatione. Schol. Arist. Ach. v. 20: *πνύξ· ἡ ἐκκλησία· παρὰ τὴν τῶν λίθων πυκνότητα. ἢ ἀπὸ τοῦ πυκνοῦσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.* Cf. schol. Arist. Eq. v. 42 et Thesm. v. 658. Suid. E. M. 677, 45. Hes. Steph. Byz. p. 529 Mein. Athen. XIV 634 c et XI 468 c. Hoc scholion propter Athenaeum haud scio an a Didymo originem ceperit, a quo ad atticistas pervenerit.

Schol. ad p. 327, 2 (p. 364, 24 D.) *πώμαλα] ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον. λέγουσι δὲ Συρακουσίων εἶναι τὴν φωνὴν ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς* etc. et postea: *ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ κατ' οὐδένα τρόπον καὶ τῷ οὐδ' ὅλως.* Cf. Phot. Suid. E M. p. 698, 49. Hes. B A G p. 193, 4, ubi pro *ἐπὶ τοῦ πάνυ* legendum est *ἀντὶ οὐ πάνυ,* B A G 289, 3. Lex. Vind. 157, 15 N. Harp. p. 268, 7 D.

Etiam in scholio ad p. 13, 2 (p. 55, 12 D.): *ῥαΐσας*] *οὐ τὸ ὑγιάνας σημαίνει, ἀλλ' ὥσπερ κουφότερον ἔχων* (f. *ἐκ*) *τοῦ νοσήματος, ἵνα τὴν φιλοπονίαν δείξῃ τοῦ Μακεδόνος καὶ τὸ μηδένα καιρὸν ἐθέλειν ἡσυχάζειν* atticistas agnosco. Nam apud Photium legimus: *ῥαΐσας· ὑγιάνας*, quem Suidas exscripsit, in E M p. 701, 57: *ῥαΐσαι· οἱ Ἀττικοὶ τὸ ἐκ νόσου ἀναλαβεῖν*, apud Eust. p. 1509, 45: *ῥαΐζειν, τὸ ἀπὸ νόσου ἀνασφάλλειν*. Sed propter glossam Harp. p. 269, 6 D.: *ῥαΐσας. ἀντὶ τοῦ ῥᾷον ἔχων ἐκ τῆς νόσου Δημοσθένης Φιλιππικοῖς* conjicio, similem glossam iam apud Pamphilum vel Didymum exstitisse. Cf. lex. Vind. 163, 4 N.

Schol. ad. p. 402, 29 (p. 425, 26 D.) *ῥυτῆρα*] *οἷον μάστιγα· κυρίως δὲ λέγεται ῥυτὴρ ὁ χαλινὸς ἀπὸ τοῦ ῥύεσθαι καὶ ἕλκεσθαι παρὰ τῶν ἡνιόχων*. Phot. *ῥυτήρ· ἁπλῶς μὲν ὁ ἱμάς· κυρίως δὲ ἡνία· παρὰ τὸ ῥύεσθαι τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ἀναβάτας, ὅπερ ἐστὶ σώζειν*, quocum ad verbum paene conspirant, B A G p. 299, 28 et E M p. 707, 6. Hes.: *ῥυτῆρες· ἡνίαι, ἱμάντες τῶν ἵππων, οἷον ἑλκυστῆρες*, et *ῥυτῆρες δὲ ἔλεγον τὰς ἡνίας ἤτοι χαλινούς*. Eust p. 1814, 50 *καὶ ῥυτὴρ ὁ φύλαξ, παρὰ τὸ ῥύεσθαι, ὃ δηλοῖ τὸ φυλάσσειν*, et p. 1071, 38 *ῥυτῆρες αἱ ἡνίαι, δι' ὧν ἐρύονται ὧδε κἀκεῖσε οἱ ἵπποι*.

Cum schol. ad p. 10, 26 (p. 46, 8 D.) *οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις*] *λόγος ἡ ἀπολογία, σκῆψις δὲ ἡ πρόφασις ἢ ἀφορμὴ* comparandus est Photius s. v. *σκῆψις· πρόφασις*, quem Suidas exscripsit, idque eo magis, quod nullum aliud lexicon eiusmodi quidquam exhibet.

Maxime de scholio ad p. 249, 14 (p. 289, 19 D.) *σύγκλητος ἐκκλησία λέγεται ἡ γενομένη διά τι ἐξαίφνης κατεπεῖγον· τρεῖς γὰρ ἐκκλησίαι τοῦ μηνὸς γίνονται ὡρισμέναι, ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη*, quocum convenit prior pars scholii p. 397, 16 D.: *σύγκλητος ἐκκλησία ἡ γινομένη ἐξαίφνης διὰ τὸ κατεπεῖγον· τρεῖς γὰρ ἐκκλησίαι τοῦ μηνὸς γίνονται ὡρισμέναι· ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη*, dubitaverim an ex Harpocratione derivatum sit; apud eum enim legimus p. 285, 4 D.: *σύγκλητος ἐκκλησία· τῶν ἐκκλησιῶν αἱ μὲν ἐξ ἔθους καὶ κατὰ μῆνα ἐγίνοντο· εἰ δέ τι ἐξαίφνης κατεπείξειεν ὥστε γενέσθαι ἐκκλησίαν, αὕτη ἐκαλεῖτο*

σύγκλητος ἐκκλησία· Δημ. ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου. Nam etiamsi inter verba scholiorum et Harpocrationis similitudinem quandam intercedere concedendum est, tamen eo, quod numerus contionum in scholiis memoratur, prohibeor quominus in Harpocratione fontem agnoscam. Immo collatis et altera parte scholii p. 397, 19 D.: *σύγκλητος δὲ ἐκκλησία ἐκλήθη, ἐπειδὴ ἐν μὲν τοῖς νομίμοις καὶ συνήθεσιν ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ δῆμος συνέτρεχεν· ὅταν δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὸς σύλλογος γένηται, συγκαλοῦσί τινες περιιόντες,* et scholio p. 742, 21 D.: *ἰστέον γὰρ ὅτι κατὰ μῆνα τρεῖς ἐκκλησίας ἐποιοῦντο, βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, πλὴν εἰ μὴ ἄρα ἀνάγκη τις κατέλαβε πολέμου, ὥστε καὶ περὶ ἐκείνου ἄλλην ἐκκλησίαν ποιῆσαι πλέον τῶν ὡρισμένων· καὶ ἐγίνετο ἡ πρώτη ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἡ δὲ δευτέρα περὶ τὴν εἰκάδα, ἡ δὲ τρίτη περὶ τὴν τριακοστὴν* eo adducor, ut putem scholiastam omnia ex eodem fonte hausisse, quem alium atque Harpocrationem fuisse necesse est. Quare examinemus ea lexica, quae ex atticistis sua deprompsisse scimus. Atque Photius habet: *κυρία ἐκκλησία· ἐν ᾗ τοὺς ἄρχοντας ἐχειροτόνουν· οἷον στρατηγούς, ἱππάρχους καὶ τοὺς τοιούτους· ἄλλοι δέ φασι καθ' ἕκαστον μῆνα ἐκκλησίας εἶναι τρεῖς, αἳ κύριαι πρὸς σύγκρισιν ἐλέγοντο τῶν συγκλήτων*; cf. B A G p. 274, 19, E M p. 733, 15, Aeschinis scholion I, 60, quod atticistis deberi Freyerus (l. c. p. 315) demonstravit: *ἐπῄει ἐκκλησία] ἐπήρχετο, σύνεγχυς ἦν· γίνονται δὲ ἐκκλησίαι τρεῖς τοῦ μηνός, αἱ λεγόμεναι κύριαι, ἃς ἐκ τῶν νόμων ἔχουσιν ἀναγκαίως τελεῖν· ἐπὰν δὲ αἰφνίδιόν τι προςπέσῃ, ἐκκλησιάζουσι μέν, καλεῖται δὲ σύγκλητος, εἰ δ' ἄρα καὶ ἐκκλησία, οὐ κυρία,* quod in brevius contraxit schol. Aesch. III, 24: *ἐκκλησία] τρεῖς γὰρ ἐκκλησίαι κατὰ μῆνα ἐγένοντο.* Cf. etiam schol. Arist. Ach. v. 19, quod convenit (unde Suidas). Hae igitur omnes glossae de tribus *ἐκκλησίαις ὡρισμέναις* i. e. *κυρίαις* loquuntur, quare omnes ad unum eundemque fontem, nempe ad atticistas, referam, quod de publicis institutis imprimis eos exposuisse Phot. in bibl. cod. 152 et 153 testatur; contra Pollux VIII, 95 et Hesych.: *κυρία ἐκκλησία· μία κυρία ἐκκλησία ἤγετο Ἀθήνησιν, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονεῖν ἔδει* unam *κυρίαν ἐκκλησίαν* agnoscunt. (Cf. Stoientin, de Julii Pollucis in publi-

cis Atheniensium antiquitatibus enarrandis auctoritate, diss. Vratislav. 1875 p. 16—17).

Schol. ad p. 116, 6 (p. 186, 23 D.) *τετυφῶσθαι] μεμηνέναι· ἀπὸ Τυφωέως τοῦ ἀντάραντος πόλεμον πρὸς τοὺς θεούς· μανίας γὰρ τοῦτο σημεῖον· ὅθεν καὶ τετυφωμένον ἄνθρωπον καλοῦμεν τὸν ἀλαζόνα καὶ μεῖζον ἢ προςῆκε φρονοῦντα· τινές δὲ τὸ τετυφῶσθαι ἀπὸ τοῦ τύφειν, ὅ ἐστι σκοτοῦσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ καπνοῦ· σκοτοῦται δὲ καὶ ὁ ἀνούστατος τὴν διάνοιαν.* Cf. schol. ad p. 229, 1 (p. 268, 13 D.) et ad p. 749, 16 (p. 794, 3 D.). Phot. *τετυφῶσθαι· μεμηνέαι*, quod idem Suidas. B A G p. 308, 10: *τετύφωμαι· τὸ μαίνεσθαι σημαίνει ἡ λέξις, ἐπεὶ καὶ τὰ Τυφώνια πνεύματα μανίαν ἐμποιεῖ ἐμπεσόντα.* E M p. 755, 12, postquam Harp. p. 288, 12 D. exscripsit, addit: *τετυφῶσθαι· τὸ μεμηνέναι· καὶ τὰ Τυφώνια γὰρ πνεύματα μανίαν ἐμποιεῖ ἐμπεσόντα.* Hes. alia habet. Cf. lex. Vind. 171, 7 N.

Schol. ad p. 60, 7 (p. 163, 8 D.): *τρυτάνην] τρυτάνη μέν ἐστι τὸ πᾶν ζύγιον, πλάστιγγες δὲ αὐτὰ τὰ πλατέα εἰς ὃ ἐμβάλλομεν τὸ σταθμώμενον.* Phot. *τρυτάνη· ὁ ζυγός*, quod idem Suidas. B A G p. 308, 15 *τρυτάνη· εἶδος ζυγοῦ.* E M p. 771, 14 *τρυτάνη· ἡ στάθμη· παρὰ τὸ εἰς τρία ἑστάναι, τριτάνη· Ἔστι δὲ εἶδος ζυγοῦ.* Hes. *τρυτάνη· ὁ ζυγός.* Eust. p. 1517, 7 de verbo *τρύω* loquens: *ἀφ' οὗ καὶ τρυτάνη ἐπὶ ζυγοῦ, ἡ τειρομένη τῷ βάρει τῶν ὄγκων.*

Schol. ad p. 424, 11 (p. 439, 2 D.) *ὑποκοριζόμενοι] ὑποκορίζεσθαί ἐστι κυρίως τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχαγωγίαν καὶ ἀπάτην λέγειν τινὰ ὀνόματα, οἷον, ὡς Διόνυσός ἐστιν, ὡς βασιλεύς, καὶ τὰ τοιαῦτα· καταχρηστικῶς δὲ καὶ τὸ εὐφήμοις ὀνόμασι κλέπτειν τὴν ἀτοπίαν.* Phot. *ὑποκοριζόμενοι· διασύροντες. Ξενοφῶν φησι* etc. *Δημοσθένης ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐπὶ τοῦ εὐφημοῦντες καὶ τὸ αἰσχρὸν εὐφήμως ὀνομάζοντες· λέγει γὰρ ἐν τῷ παραπρεσβείας.* Cf. Naber. proleg. p. 36. Phrynichus in B A G p. 47, 31: *κορίζεσθαι καὶ ὑποκορίζεσθαι. ἄμφω σημαίνει δὲ τὸ πρὸς τὰ κομιδῇ παιδία νήπια ψελλιζόμενον τῇ φωνῇ παίζειν· κόρος γὰρ ὁ παίς· καὶ τοὔνομα διττῶς, κόρισμα καὶ ὑποκόρισμα.* Eust. p. 1082, 30: *ὑποκορίζεσθαι τὸ εὐφήμως ἀντιφράζειν τι.* Cf. Moer. Hes. Suid. E M p. 782, 34. Et Gud. p. 641, 23. Timae. Schol. Plat. p. 401 B.

Iam coniungenda sunt duo scholia, quae ex eodem fonte fluxisse verisimile est: schol. ad p. 260, 24 (p. 298, 1 D.) *ὑπωμοσίᾳ*] *ὑπερθέσει, σκήψει, προφάσει· ἔστι γὰρ ὑπωμοσία τὸ ὑπερτίθεσθαι δίκην, ἤγουν ἀναβάλλεσθαι, συνωμοσία δὲ τὸ κατά τινων βουλεύσασθαι καὶ ἀλλήλους ὅρκοις συνδεῖσθαι μὴ ἀποστῆναι τοῦ ἀτόπου βουλεύματος, μέχρις ἂν τοῦτο τελεσθείη*, et schol. ad p. 378, 8 (p. 397, 5 D.). *τί διαφέρει ἐξωμοσία καὶ ὑπωμοσία; ἐξωμοσία μὲν γάρ ἐστιν ἡ παντελὴς ἄρνησις μεθ' ὅρκου, ὑπωμοσία δὲ ἡ ἔνορκος ἀναβολή, ὅταν ὀμνύῃ τις ὅτι νῦν μὲν οὐ δύναμαι τόδε ποιῆσαι, ὕστερον δὲ αὐτὸ ποιήσω· διωμοσία δὲ ἡ γινομένη ἐν τοῖς δικαστηρίοις, ὅταν ὀμνύῃ καὶ ὁ κατήγορος καὶ ὁ φεύγων· αὕτη δὲ καὶ ἀντωμοσία λέγεται.* Quae scholia etiamsi quodammodo cum Harpocratione (p. 297, 12 D. *ὑπομοσία*, p. 119, 12 D. *ἐξωμοσία*, p. 98, 16 D. *διωμοσία*, p. 41, 4 D. *ἀντωμοσία*) comparari possunt, tamen scholiastam ex eo hausisse nego, et quod apud Harpocrationem glossa *συνωμοσία* desideratur; et quod scholiastam demum singulas explicationes conquisivisse atque coniunxisse non verisimile est. Quare potius atticistarum doctrinam agnoscere debemus, quos iuri illustrando vel maxime studuisse scimus, qui cum Harpocratione eundem fontem adierunt. Apud eos igitur scholiasta singulas explicationes eodem fere modo congestas invenit, sicut exhibent Pollux VIII, 55 et Eust. p. 1660, 45, qui *κατὰ τοὺς παλαιοὺς* explicat, cuius testimonium integrum afferre operae pretium est: *τοῦ δὲ ὀμῶ, ὀμόσω, πολλῶν ὄντων συνθέτων, ἐνθυμητέον ἐνταῦθα τὸν συνωμότην· περὶ οὗ φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι συνωμότης μὲν ὁ κατὰ τοῦ δήμου ἀνιστάμενος, ξυναγωγεὺς δὲ ὁ τοὺς τοιούτους ὑποδεχόμενος. ἔτι δὲ καὶ τὴν ἀντωμοσίαν καὶ τὴν ὑπωμοσίαν καὶ τὴν ἐξωμοσίαν, ὧν κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀντωμοσία μὲν ἦν δίκη ἀντιωμοσμένη· προώμνυε μὲν γὰρ ὁ διώκων δικαίως κατηγορεῖν, καὶ ἦν φασι τὸ αὐτὸ καὶ κατωμοσία, ἀντώμνυε δὲ ὁ φεύγων ἀδίκως ἐγκαλεῖσθαι καὶ ἐλέγετο οὐκ ἀντωμοσία μόνον, ἀλλὰ καὶ διωμοσία, ὁ ἀμφοῖν ὅρκος, τὴν δὲ ὡς ἐρρέθη διωμοσίαν κατωμοσίαν Ἡρόδοτος εἶπεν ἐν τῷ „μετὰ δὲ τὴν κατωμοσίην ἐδίωκε“· καὶ τοιοῦτον μὲν ἡ ἀντωμοσία· ὑπωμοσία δέ φασίν ἐστιν ἀπόδοσις αἰτίας, δι' ἣν οὐκ ἀπήντησέ τις πρὸς τὴν δίκην. ἐξωμοσία δὲ ὅταν φασὶν*

ὀμνύῃ τις ἀδύνατος εἶναι ποιεῖν τὸ προςταττόμενον. Atque etiam alii lexicographi similia atque scholiasta proferunt, quae non minus ex atticistis fluxerunt, sicut Phot. et Hes. s. vv. *ἀντωμοσία* et *συνωμοσία*, B A G 313, 8 et 200, 16, E M p. 784, 40 et 276, 56, Suid., nec non scholia, quae atticistis sua debent: schol. Aesch. II, 94, schol. Plat. p. 330 B., schol. Thuc. V, 83. Cf. Mettauer, de Platonis scholiorum fontibus, diss. Turic. 1880, p. 103.

Haec quidem habui, quibus ea ratione, qua usus sum, pro virium imbecellitate, quam magna et praeclara pars cum Harpocrationis tum atticistarum doctrinae in scholiis Demosthenicis inesset, probarem. Fortasse hic illic scholion minoris pretii me fugit, sed hanc quaestionem a me nondum omnibus numeris absolutam esse optime scio, neque dubito, quin eandem viam, quam ingressus sum, etiam longius persequendo et atticistis etiam multa alia scholia assignari possint et aliis etiam certis auctoribus. Mihi autem satis fuit hac commentatione demonstravisse et Harpocrationem et Aelium Dionysium Pausaniamque atticistas in scholiis Demosthenicis usurpatos esse, atque ita usurpatos, ut plerumque, id quod in Harpocratione optime videre licet, non ad verbum exscripti sint, sed ut scholiastae rerum summas, quoad ad explicandum Demosthenem necessarium videretur, in usum suum vocaverint.

VITA.

Aemilius Henricus Eduardus Wangrin natus sum in oppido Neomarchiae, quod Bernstein vocatur, d. XVIII. m. Nov. a. MDCCCLX patre Eduardo, matre Hulda e gente Sack, quos superstites valde gaudeo. Fidem profiteor evangelicam. Primis litterarum elementis imbutus, postquam parentes Lubbenam transmigraverunt, inde a vere anni MDCCCLXIX usque ad ver anni MDCCCLXXIV scholam realem, quae dicitur, huius oppidi frequentavi. Deinde a patre in gymnasium Soraviense transmissus ibique sex annis interiectis maturitatis testimonium adeptus vere anni MDCCCLXXX in universitatem Jenensem me contuli, ut studiis philologicis et theodiscis operam darem. Uno autem semestri interiecto universitatem Halensem adii. Ibi usque ad hoc tempus audivi scholas vv. ill. Dittenberger, Gering, Haym, Heydemann, Hiller, Keil, Schmidt, Thiele, Zacher. Seminarii philologici sodalis ordinarius fui per quattuor semestria. Societatibus suis ut interessem, Gering, Hiller, Keil, Zacher, benique permiserunt. Quibus viris omnibus gratiam habeo quam maximam et semper habebo.

